

Patten!

Juli 2020

Clubblad van de schaakvereniging Amsterdam West, aangesloten bij de Schaakbond Groot-Amsterdam, met twee teams in de KNSB-competitie en negen teams in de SGA-competitie. De speelzaal is gevestigd in Speeltuinvereniging Bilderdijkpark, Bilderdijkpark 10 te Amsterdam (tel. 020-6166002). Speelavond op donderdag vanaf 20.00 uur, jeugd vanaf 18.45 uur.

Colofon

Voorzitter:	Paul Scheermeijer	020-6752518	voorzitter@svamsterdamwest.nl
Secretaris:	Sander van de Wiel	020-6124991	secretaris@svamsterdamwest.nl
Penningmeester (waarnemend):	Cees Flikweert	06-18292210	cefli@upcmail.nl
Interne wedstrijdleiders:	Rob Thijssing	020-6898607	intern@svamsterdamwest.nl
	Bert van de Laar	020-6934033	intern@svamsterdamwest.nl
Externe wedstrijdler:	Jan Winsemius	06-51567761	extern@svamsterdamwest.nl
Jeugdleider:	Anne Marthe Bouman	06-21453422	jeugd.svaw@gmail.com
PR:	Ruud Mercks	020-6641784	pr@svamsterdamwest.nl
Redacteur clubblad:	Dirk Goes	06-23840526	yeahright87@hotmail.com

Website: <http://www.svamsterdamwest.nl/>

Inhoudsopgave

3	Van de redactie	Dirk Goes
3	Van de voorzitter	Paul Scheermeijer
4	Berichtgeving van de SGA	René Pijlman
5	De vrijdagmiddagborrel	Dirk Goes
7	Schaken leren	Kees Heijnis
8	Even puzzelen (1)	Dirk Goes
9	De digitale clubavond	Dirk Goes
24	Schaken tegen de duivel	Dirk Goes
29	Twee ENPS'ers bouwen een schaakapp	Niek Verweij
31	Het NK snelschaken voor 75-plussers	Dirk Goes
31	Raarste jeugdseizoen ooit toch nog normaal afgesloten	Anne Marthe Bouman
36	De wondere wereld van Maurits Cornelis Escher	Dirk Goes
41	Op de set weet niemand hoe je een schaakbord fatsoenlijk opstelt	Roelf Jan Duin
47	Willen we meer of minder schaken? Meer, meer, meer!	Sander van de Wiel
51	Schaakkracht verbeteren in coronatijd	Casper Hoorn
53	De zaak Uhlmann	Dirk Goes
56	De schaker Eduard Douwes Dekker	Dirk Goes
57	De schaakwijk	Dirk Goes
62	Max Euweplein-schakers: hoelang duurt 'voorlopig gesloten' nog?	Roelf Jan Duin
63	De onsterfelijke partij van Evgeni Vasiukov	Dirk Goes
65	Toen was geluk heel gewoon	Dirk Goes
65	Even puzzelen (2)	Dirk Goes
66	Individueel slachtoffer van collectieve bewustzijnsvernauwing	Herbert Tulleken
67	De hele schaakwereld gebruikt klokken uit Enschede	Ciska Schippers

Van de redactie

– door Dirk Goes –

De coronacrisis is ook aan de *Patten* niet ongemerkt voorbijgegaan. Verslagen van toernooien en externe wedstrijden zitten er even niet meer in, en uiteraard heeft dat consequenties voor de omvang van het clubblad. Nochtans meent de redactie erin te zijn geslaagd weer een alleszins lezenswaardige *Patten* samen te stellen. Dank aan alle vaste columnisten, van wie ik Anne-Marthe Bouman even apart wil noemen. Jarenlang verzorgde zij op uitstekende wijze het jeugdverslag, waarbij ze zich als een van de weinigen aan de deadline hield. Nu is voor haar het moment gekomen om het stokje over te dragen. Anne-Marthe, hartelijk dank voor je goede werk!

Van de voorzitter

– door Paul Scheermeijer –

Bah, bah en nog eens bah. Wachten op de verlossing duurt lang. Inmiddels is de club al vier maanden gesloten en vertonen ook de ergste schaakonthouders ontwenningverschijnselen, zodat de drang naar club en bar de angst voor wat voor virale besmetting dan ook tot een ver hoekje in het ongebruikte brein heeft verbannen.

Even leek de verlossing daar: per 1 juli werd door het RIVM en het regeringscrisisteam sporten en trainen weer toegestaan, en indien noodzakelijk voor de sport behoefde ook de anderhalve meter afstand niet te worden aangehouden. Blijft de vraag: kunnen wij schakers normaal sporten als wij de anderhalve meter afstand aanhouden? Dat lijkt mij met wat kunst- en vliegwerk wel te doen. De KNSB vertelt echter in haar 'protocol verantwoord schaken' en 'plan van aanpak opening clubavond', beide op de KNSB-website te vinden, dat de spelers onderling wel binnen anderhalve meter mogen komen achter het bord.

Helaas wijst de KNSB ook fijntjes naar de noodverordeningen van de lokale veiligheidsregio's, en vooral de passage daarin waarin het tegengestelde wordt uitgesproken: "Bovenstaande betekent dat wel anderhalve meter afstand moet worden gehouden als dat een normale sportbeoefening niet in de weg staat. Denk hierbij aan bowlen, biljarten, darten en bridge."

Kortom, een juridische brij waarin wij als bestuur toch geneigd zijn om het advies van de KNSB te volgen en de club voor de rest van de zomer te gaan openen voor schaken op normale afstand met maatregelen. U hoort hier, als dat gebeurt, natuurlijk zo spoedig mogelijk over!

Vooralsnog gebeurt er in onze schaakwereld niet veel meer dan de online clubactiviteiten, en zijn ook alle zomer-toernooien van de baan. Doe mee en treedt toe tot onze club op chess.com en/of lichess. Hier kunt u ook op andere tijdstippen afspreken met uw clubgenoten of andere schakers van over de hele wereld.

Mensen, houd vol, houd goede hoop, en voornamelijk: blijf gezond! Er komt een einde aan deze ellende, en ik zie ernaar uit u allen weer te kunnen begroeten!

Inmiddels hebben velen van u hun contributie geregeld door eenmalige of periodieke overmaking. Voor ieder die dit nog niet heeft geregeld, verzoeken wij vriendelijk dit zo spoedig mogelijk te doen. De hoogte van de contributie en het banknummer vindt u op onze website! Nieuwe leden die later zijn ingeschreven betalen natuurlijk naar rato minder. Mocht u nog vragen hierover hebben, dan is onze penningmeester a.i. Cees Flickweert bereikbaar op het e-mailadres penningmeester@svamsterdamwest.nl.

Daarnaast blijven wij natuurlijk volop op zoek naar een nieuwe penningmeester en jeugdleider. Weet u een kandidaat, of denkt u er zelf over? Spreek mij dan even aan, of stuur een berichtje!

Berichtgeving van de SGA

Perspectief seizoen 2020-21

Het seizoen 2019-2020 is helaas met een harde crashlanding tot stilstand gekomen door de coronapandemie COVID-19. Het SGA-bestuur heeft in een videovergadering het perspectief voor het seizoen 2020-2021 besproken.

Het kabinet heeft de verwachting uitgesproken, aannemende dat het coronavirus onder controle blijft, dat per 1 september 2020 de binnensporten weer van start kunnen. Helaas zullen we zonder publiek moeten spelen.

Waarschijnlijk zullen we een vorm van anderhalvemeterschaak moeten spelen, zoals dat nu al mogelijk is bij de jeugd. Hiervoor geldt het Protocol schaken voor de jeugd in de anderhalvemetersamenleving, dat de KNSB in samenwerking met NOC*NSF heeft opgesteld. Op dit moment valt nog niet te zeggen of volgend seizoen alleen binnen de clubs (intern) mag worden geschaakt, of dat wedstrijden tussen clubs (zoals in de KNSB- en SGA-competitie) zullen zijn toegestaan. Ook valt nog niet te zeggen wanneer grootschalige toernooien weer plaats kunnen vinden.

We willen in augustus een video-overleg met de SGA-clubs houden. Geen formele vergadering, maar een gelegenheid om bij te praten over de situatie en de plannen voor het komend seizoen. Daarbij kan aan de orde komen:

- * Hoe zijn de clubs uit de crisis gekomen? Zijn de financiën gezond? Zijn er leden afgehaakt?
- * Is het speellokaal weer beschikbaar?
- * Gaan de clubs weer van start met de interne competitie?
- * Hoeveel belangstelling is er bij de clubs om de SGA-competitie in de vorm van anderhalvemeterschaak te spelen? Is daarvoor voldoende ruimte in de speellokalen?

We willen de clubs komend seizoen – in afwijking van artikel 6 van het competitiereglement – tot in september de tijd geven om het aantal teams door te geven. Zodoende kunnen de clubs eerst hun eigen ALV houden en de wensen en mogelijkheden intern bespreken.

De op dinsdag 9 juni 2020 geplande voorjaarsvergadering hebben we afgelast. De voorzitters en secretarissen van de clubs krijgen per e-mail enkele voorstellen toegestuurd, waarmee alle clubs hopelijk bij acclamatie (per e-mail) kunnen instemmen. Het betreft de begroting 2020-2021 en twee kleine technische wijzigingen in het competitie- en bekerreglement. Als er toch behoefte aan een vergadering blijkt te zijn, dan organiseren we een videovergadering. De eerstvolgende ALV van de SGA staat (onder voorbehoud) gepland voor dinsdag 17 november 2020, fysiek of digitaal.

Wij wensen iedereen een goede gezondheid toe en hopen op een vliegende herstart in het seizoen 2020-2021!

René Pijlman, 6 mei 2020

Donner vluggerde een keer met Najdorf, maakte een fout, en riep dat hij een ezel was. Najdorf weigerde verder te spelen, en stond op met de woorden: "U heeft mijn vriend beledigd".

De vrijdagmiddagborrel

– door Dirk Goes –

René Pijlman nam onlangs het initiatief om een vrijdagmiddagborrel te organiseren in Restaurant Druis, dat zich bevindt in het ons zo vertrouwde Bilderdijkpark. Herbert Tulleken, Jeroen Cromsigt en Dirk Goes toonden warme interesse, en zo kon het gebeuren dat het gezelschap op vrijdag 12 juni vanaf 16.00 uur bijeenkwam om het glas te heffen en de toestand in de wereld te bespreken.

Het werd een uiterst sfeervolle middag, waarbij er nadrukkelijk ruimte was voor een stevig debat over zaken die spelen in de maatschappij. Waarschijnlijk waren sommigen onder ons daarbij iets te luidruchtig en te weinig politiek correct (en nee, ik noem geen namen), want zo rond 16.30 uur werden we door een vrouwelijk lid van de gedachtenpolitie, met opvallend lange tenen die uit haar sandalen staken, als volgt gekapitteld:

“Heren, ik heb uw gesprek een beetje kunnen volgen, en ik heb een paar dingen gehoord die vandaag de dag echt niet meer kunnen”.

Waarop ze ons arrogant aankeek en aan haar stutten trok, ons in totale verbijstering achterlatend. Nou ja zeg, het moet toch werkelijk niet gekker worden! René Pijlman wist te vertellen dat deze mevrouw waarschijnlijk *woke* was (lees: ‘politiek correct’).

Het moet gezegd, ik koester nogal wat bedenkingen tegen dit deel van de bevolking. Vrij naar Van Randwijk dicht ik als volgt:

*Een volk dat voor de gedachtenpolitie zwicht
zal meer dan lijf en goed verliezen
dan dooft het licht*

Het komt mij voor, en ik ben daar unaniem in, dat vrijheid van meningsuiting niet slechts is voorbehouden aan vreugdeloze deugneuzen, maar ook aan deugnieten met een onderbuik, mits niet impliciet kwaadaardig bedoeld uiteraard. Mijns inziens gaat dit land volstrekt naar de Filistijnen door een combinatie van politieke correctheid en een stuitend gebrek aan humor. Ik zei het al zo vaak, en ik herhaal mijzelf: politieke correctheid verhindert je dingen te zien zoals ze zijn. Mag ik dat zeggen? Ja, dat mag ik zeggen.

Dit incident ten spijt ben ik van mening dat de vrijdagmiddagborrel beslist voor herhaling vatbaar is.

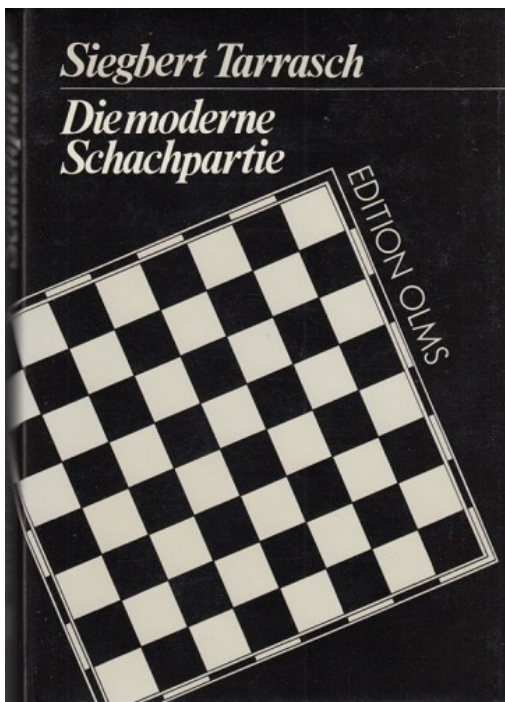

Om de toiletten bij Restaurant Druis te begrijpen moet je zo ongeveer een academische graad hebben gehaald. Een van de twee is het damestoilet, de andere het herentoilet. Ik heb er een tijdje met verbijstering naar zitten kijken. De plaatjes op de deur zijn ongetwijfeld een aanwijzing, maar ik begreep er geen ene pepernoot van. Logisch wellicht, want een academische graad is aan mij verloren gegaan. Neemt niet weg dat ik het toch maar mooi tot redacteur van de Patten heb geschopt!

Schaken leren

– door Kees Heijnis –

Voordat die akelige ziekte over ons kwam en een soort toestand van huisarrest opriep, hield ik mijzelf al een beetje in zelfquarantaine wat betreft mijn schaken. Een soort oplossingsvirus verleende mijn schaken een tamelijk vervelend waterig karakter, ook al ging het zonder hoesten. Ik was aan herstel toe! Hoe van deze waterzucht af te komen? Enige weken totaal niet schaken, om even te bekomen? Maar dat is duidelijk onvoldoende. Ik moest maar weer eens teruggrijpen op oude huismiddeltjes, die het altijd goed hebben gedaan. Terug naar de basis, terug naar het schaakboek, het bord en de stukken. Maar dat kost zoveel tijd en is zo omslachtig! Maar hier was die covid 19 iets als een *blessing in disguise*. Nu ik niet meer naar de schaakclub kon gaan – want *streamen* is toch niet waar je lid voor bent van een schaakclub, is het wel?! – en ook mijn andere sociale activiteiten tot stilstand waren gekomen, was de tijd er weer! Om dat omslachtige ploeterwerk weer te gaan doen, dat in het moderne leven zo wordt gemeden. Ik dook de berging in, en uit mijn overvolle kist met schaakboeken haalde ik *Die Moderne Schachpartie* (Gotische letters op de stofkaft) van Tarrasch. Het boek dat ik heb is een fotografische herdruk uit 1980¹. Die tweede druk van 1916 kwam tot stand nog tijdens de Eerste Wereldoorlog, waarin een zoon van hem sneuvelde; reden om dit boek aan hem op te dragen. “*Dem Andenken meines lieben Sohnes Fritz gewidmet, der als Leutnant im Kriege am 14 Mai 1915 den Heldentod fand.*”

Het boek

De schrijver

Modern, modern, wat heet modern? Het is een boek uit 1916 (“*Zweite verbesserte Auflage*”), oorspronkelijk 1912. Kun je dit nog wel modern noemen? Er is in de tussenliggende paar jaar toch wel wat gebeurd op schaakgebied (niet alleen daar). Om de waarheid te zeggen, ik heb wat met Tarrasch. Hij heeft mij, net als trouwens Euwe – waar ik mij trouwens niet mee wil vergelijken, al was het maar omdat hij wiskundeleraar was – het schaken geleerd. Ik heb kennelijk een bepaald soort leermeester nodig. Ikzelf ben tamelijk laat gaan schaken. Het was in het jaar van die fameuze ontmoeting tussen Fischer en Spasski om het wereldkampioenschap, dat ik, gefascineerd door de publieke magie rond dit spel, besloot er ook eens een studie van te maken. Dat was de reden dat ik eind

¹ 1980, Edition Olms AG, Zürich; IBSN 3-238-00034-4.

augustus van datzelfde jaar 1972 een schaakboekje (deel 1) van Hans Bouwmeester, van de bekende Prisma-reeks aanschafte om de regels van het spel eens te leren. Het was niet duur, zag er vlot uit, met een aardige kaft. Erin stonden ook enkele opzienbarende partijen, kortom een leuk boekje. Het was in de week dat ik juist te horen kreeg, dat ik in Amsterdam aan de GU geplaatst was om biologie te mogen studeren. Ja, mijn schaken begon dus vrijwel gelijk met mijn studie, mijn echte studie dan! Ik werd in Amsterdam, toen ik al een beetje had leren spelen, samen met een afdelingsgenoot van de studentenflat lid van Schaakclub Nieuwendam; ik kwam daar juist toen zij aan het begin stonden van een lange rij verhuizingen. Op dat moment, dat moet 1973 zijn geweest, schaakten zij nog in een modern bejaardencentrum. Nou, bekers won ik daar al helemaal niet, maar ik schaakte toch wel extern mee. Ik hing al die tijd dat ik er was in het lagere staartstuk van de competitie. Twee jaar was ik lid, en toen was ik met het schaken wel zo'n beetje klaar. Ik was ontevreden over mijn spel, maar miste vooral de begeleiding en waarschijnlijk ook wel iets van die monomane motivatie die ook mensen als Karpov en Kasparov oplevert. Ik zocht naar een stevig soort handleiding die mij wat meer houvast zou bieden.

Toen ik eenmaal was gestopt, gefrustreerd, keek ik er jaren niet meer naar om, totdat ik bij De Slegte in 1981 een nieuw uitgegeven boek zag. Tamelijk duur voor De Slegte-begrippen, maar toen ik dat zo eens doorbladerde, werd ik toch geboid. Ik had het leerboek van Siegfried Tarrasch in handen, een boek dat hij aan het einde van zijn leven schreef en nog juist kon uitgeven, vlak voordat hij uit de Duitse Schaakbond werd gezet, aan het begin van de Nazitijd. Dit prachtige schaakboek (*Das Schachspiel*) is sedertdien mijn absolute favoriet gebleven en duren-de bron van inspiratie, zoals dat zo mooi heet. Erin maakte hij mij vertrouwd met de basisregels van het eindspel – waar het boek mee begint! –, met het middenspel, de openingen, en dat alles met een helderheid en consequentie, waarin je de beste Duitse eigenschappen terugvindt. Stap voor stap leidde hij mij in het spel, en liet ook zien waarom iets niet goed, of het andere beter is. In zijn lange schaakleven had hij steeds gezocht naar de principes van het schaken en ook naar hun onderlinge verband. Dat deed Nimzowitsch natuurlijk ook, maar Tarrasch had, in zijn misschien soms wat al te apodictische stelligheid, bij mij altijd een streepje voor. En wat mij helemaal voor hem deed vallen, was het wijze voorwoord in dit boek (*“für Anfänger und geübte”*), met daarin de behartenswaardige en oh zo ware zin dat het er helemaal niet om gaat om kampioen te worden, maar eigenlijk om veel meer. Hij zegt het zo mooi in zijn eigen taal, met die ook voor hem zo karakteristieke zinnen:

“Der richtige Standpunkt ist es, zu seinem Vergnügen zu spielen, und man glaube ja nicht, dass der Genuss proportional dem können sei. Der eigentliche, feinste Reiz des Schachspiels liegt darin, dass man dabei geistig produktiv tätig ist. Das Schach hat wie die Liebe, wie die Musik die Fähigkeit, den Menschen glücklich zu machen. Den Weg hierzu wollte ich in diesem Buche weisen.”

Even puzzelen (1)

– door Dirk Goes –

Welke schaker zit er in onderstaand pictogram verborgen?

Oplossing op bladzijde 65, maar eerst zelf proberen!

De digitale clubavond

– door Dirk Goes –

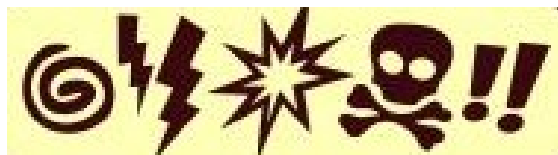
Op 23 april deed ik weer eens mee aan de digitale clubavond. In de eerste ronde werd ik ingedeeld tegen Frits Veenstra, die zich bediende van het pseudoniem *debelgkomtdamme*, een schuilnaam die wat mij betreft meer vragen oproept dan beantwoordt. Ik had wit, en na 1. d4 d5; 2. Lf4 ontstond een stelling waar u geen diagram voor nodig hebt, u ziet het voor u. Frits verzonk in diep gepeins, en twee minuten later verscheen er een melding op mijn scherm:

U heeft gewonnen door opgave!

Huh? Toegegeven, 2. Lf4 is natuurlijk een gemeen sterke zet, maar om het dan maar na twee zetten op te geven leek me nou ook weer wat overdreven. Even later kwam er een verhelderend bericht van Frits:

“Muis zat vast, Dirk. Moest site sluiten, en nu is de partij verloren verklaard, maf.”

In een van mijn volgende partijen, met zwart tegen Jan Winsemius, had ik zelf te kampen met onwillige apparatuur. Na 1. e4 Pf6; 2. e5 Pd5; 3. d4 probeerde ik uit alle macht de theoretisch verantwoorde zet 3. d6 te spelen, waarop internet explorer mij pontificaal aan mijn lot overliet. Geen beweging in te krijgen, uitermate frustrerend! Om het allemaal nog erger te maken werd mijn poging om de zet 3. d6 te spelen op chess.com geïnterpreteerd als 3. Pd5-f6, Jan sloeg natuurlijk (had ik ook gedaan), en ik gaf het op, waarna mijn gemoedstoestand zich het beste als volgt liet omschrijven:

Ik beëindigde het toernooi met een tamelijk kleurloze 2½ uit 6. Een week later waagde ik een nieuwe poging, waarbij ik ditmaal geen gebruik maakte van internet explorer maar van google chrome. Dat ging een stuk beter, en ik speelde een paar leuke partijen.

Wit:	Frits Veenstra
Zwart:	Dirk Goes

1. d4 e6; 2. e4 b6; 3. c4 Lb7; 4. Pc3 Lb4

Dit heet de Engelse verdediging. Veel gespeeld door de grote Tony Miles, maar dan een stuk beter dan ik.

5. Ld3 Dh4

Van mijn actieve schaakcarrière, die overigens dateert uit de vorige eeuw, wist ik me nog vaag te herinneren dat de zwarte dame in deze opening vaak naar h4 kan, maar in deze variant blijkt het toch een stuk minder nauwkeurig.

6. Pf3 Dg4; 7. De2

Hier had Frits zich best kunnen inlaten op 7. 0-0. Mijn bedoeling was om dan een pion te winnen met 7. Lxc3; 8. bxc3 Lxe4, maar wit speelt het tussenzetje 8. h3 en slaat pas daarna op c3 terug.

7. f5

Scherp, maar niet best. Mijn schaakcomputer Fritz 5 evalueert de stelling op +1 voor wit.

8. exf5

Nu krijgt zwart zijn zin.

8. Lxc3+; 9. bxc3 Dxc2

10. fxe6

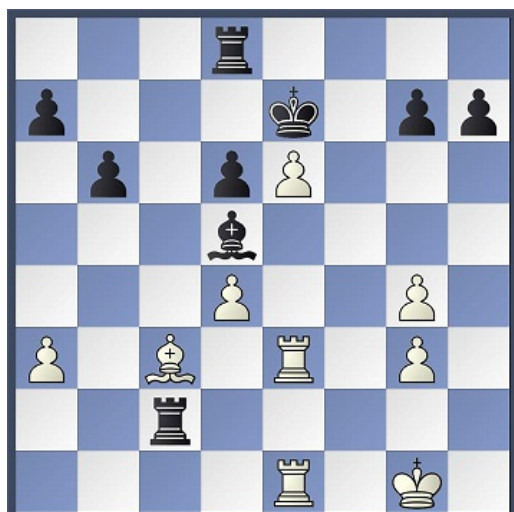
Frits slaat op tilt.

10. Dxh1+; 11. Pg1 Dxc1+; 12. Kd2

De rest is opdweilen, wat ik de lezer (en Frits) zal besparen.

Verder nog een leuke partij gewonnen van *Pipodeclown*, achter wie Floris Golbach schuilgaat.

Wit:	Floris Golbach
Zwart:	Dirk Goes

30. Tf1 Tg2+; 0-1.

In de zesde ronde kreeg ik opnieuw een Engelse verdediging op het bord:

Wit:	Sander van de Wiel
Zwart:	Dirk Goes

1. d4 e6; 2. c4 b6; 3. e4 Lb7; 4. Pc3 Lb4; 5. Dc2 Dh4

In deze variant is de zet Dd8-h4 wel goed speelbaar.

6. Ld3 f5; 7. g3

Je moet maar durven met een zwarte loper op b7.

7. Dh5; 8. Le3 Pf6; 9. Le2 Dg6

Minder nauwkeurig dan 9. Df7 omdat wit nu op f5 kan slaan, maar Sander had andere plannen.

10. f3 fxe4; 11. 0-0-0 Lxc3; 12. bxc3 0-0; 13. h3 Dxg3; 14. Dd2

14. Ph5

Hier had ik me gewoon 14. Dg2 met torenwinst kunnen permitteren, maar ik zag weer eens spoken.

15. Tf1 Pc6; 16. f4 Pf6; 17. Ld1 Pa5; 18. Lb3 d5; 19. Pe2 Dh4; 20. Tfg1

Eindelijk heeft wit een toren op de g-lijn, maar van een koningsaanval is geen sprake.

20. dxc4; 21. Lf2

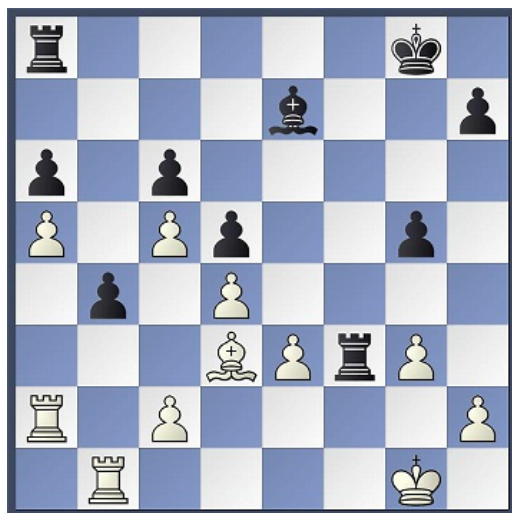
Sander zat hier al in gruwelijke tijdnood.

21. Dxf2; 22. Lc2 Pd5; 23. f5 exf5

En Sander gaf op. Hij verwachtte natuurlijk dat ik na 24. Dh6 met 25. De3+ de dames zou ruilen, hetgeen ik kan bevestigen.

En dan de clubavond van 7 mei! Er waren maar liefst 23 deelnemers, van wie er 16 alle zes ronden speelden, en mijn score van 5 uit 6 was goed voor een tweede plaats. Tegen René Pijlman gaf ik een stuk weg, maar al mijn overige partijen eindigden in een overwinning. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik daar wel een paar mazzeltjes voor nodig had, zoals deze uit de vijfde ronde:

Wit:	Dirk Goes
Zwart:	Aldo van de Woestijne

Hier sta ik een pion voor, maar Aldo heeft vervelende druk tegen de pion op e3, en die klok bleef maar doortikken.

27. Te1

Achteraf gezien had ik hier toch maar gewoon voor 27. Txb4 Txe3; 28. Tb6 moeten gaan.

27. g4; 28. Kg2 Lg5; 29. Ta4 Lxe3; 30. Te2 Lxd4; 31. Txb4 Lxc5

Graag had ik gezegd dat ik alles ver van tevoren ragfijn had berekend, maar in werkelijkheid zag ik hier pas dat ik ging winnen. Een stellingsgelukje dus.

32. Txc4+; 1-0.

Het toernooi werd met 5½ uit 6 gewonnen door *Pewout35*. Wie dat is weet ik niet, al heb ik een vermoeden

Tijdens de clubavond van 21 mei speelde ik in de eerste ronde tegen Herbert Tulleken, altijd leuk. Met wit bereikte ik niet veel in de opening, maar toen Herbert zo vriendelijk was een stuk weg te geven, was de partij in hogere zin gespeeld. Tegen beter weten in speelde hij nog even door, maar mijn overwinning kwam geen moment in gevaar.

In de tweede ronde werd ik ingedeeld tegen *amsterdammer12*, die met het kwebbelvirus bleek te zijn besmet. Let wel: tijdens de partij! De volgende conversatie ontspon zich:

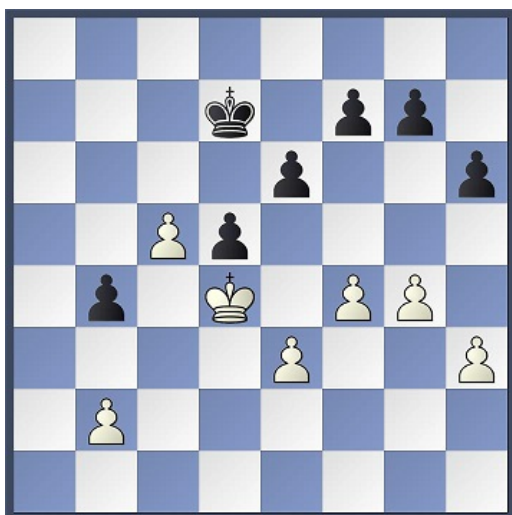
<i>amsterdammer12:</i>	<i>Hey Dirk! Is 1956 je geboortjaar of je rating?</i>
<i>Dirk1956:</i>	<i>Geboortjaar. Wie ben jij?</i>
<i>amsterdammer12:</i>	<i>Grote vraag! Ik ben de sterkste schaker van de club!</i>
<i>Dirk1956:</i>	<i>Sven?</i>
<i>amsterdammer12:</i>	<i>Ha ha, heel goed!</i>

En we begonnen aan de partij. Met wit speelde ik een subtiel systeempje, dat Sven kennelijk maar matig kon waarderen, want hij schakelde verbaal over op *trash talk*:

amsterdammer12: Dirk! Wat is dit! Dit is super saai, zo ken ik je niet!

Na de 36^e zet van wit stond het zo:

Wit:	Dirk Goes
Zwart:	Sven Pronk

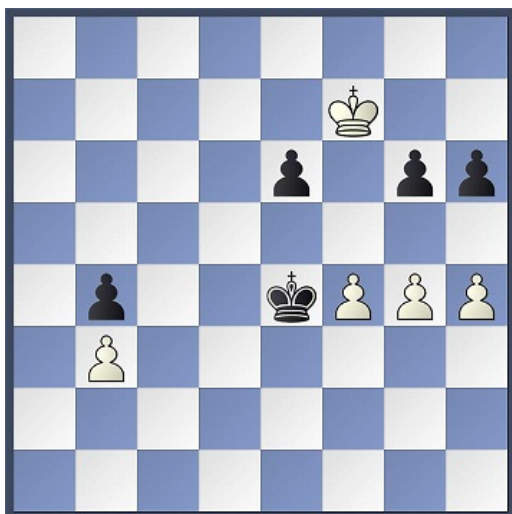

Wit koestert een vrijpion op c5, maar eerlijk gezegd voelde ik me toch niet senang in deze stelling omdat ik vreesde dat Sven meer tempozetjes had dan ik. Dat klopt ook wel, maar pionneneindspelen zijn verraderlijk.

36. Kc6; 37. b3 Kb5; 38. h4 g6

Verzwakt beslissend veld f6.

39. Ke5 Kxc5; 40. Kf6 d4; 41. exd4 Kxd4; 42. Kxf7 Ke4

Vraag: hoe creëert wit een vrijpion?

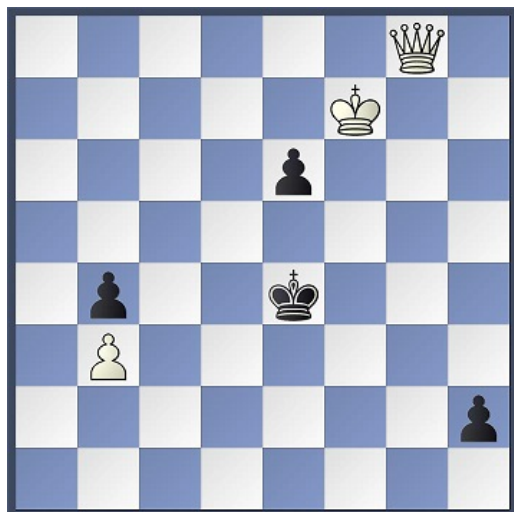
43. h5!

Nou, gewoon, zo! Deze zet wint in alle varianten. Sven meldde nog het volgende:

amsterdammer12: Zo, ik ga even vijf minuten rekenen.

Dirk1956: Doe dat!

43. gxh5; 44. g5 hxg5; 45. fxg5 h4; 46. g6 h3; 47. g7 h2; 48. g8D

48. Kf3

Op 48. h1D is 49. Da8+ beslissend. Nu ook, overigens

49. Da8+ Kg3; 50. Kxe6; 1-0.

Winnen van de sterkste schaker van de club, dat gebeurt me niet elke week. Mijn avond kon al niet meer stuk! Helaas, hierna verloor ik er twee op rij, zodat ik weer gewoon op 50% stond.

In afwachting van de start van de vijfde ronde (met wit tegen Floris Golbach) zat ik even niet op te letten. Mijn klok liep al bijna twee minuten toen de volgende melding in de babbelbox verscheen:

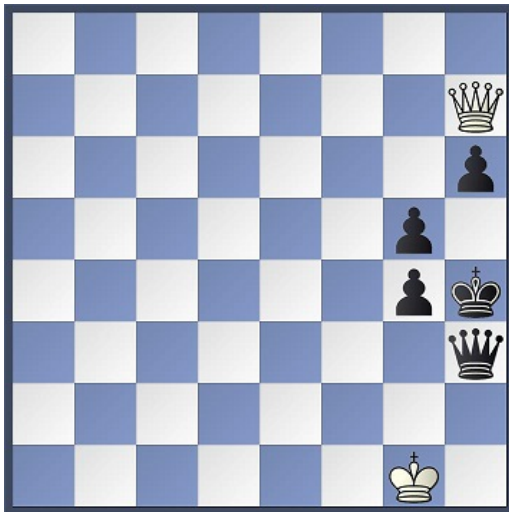
Kom op Dirk, zetten, anders plaats ik dit in het clubblad! Je speelt tenslotte tegen de sterkste schaker van de club!

Huh, alweer een sterkste schaker van de club, ik dacht dat Sven dat was Maar goed, Floris won, en ook de zesde partij ging voor mij verloren, zodat ik me met een score van 2 uit 6 tevreden moest stellen. Licht teleurstellend na een start van 2 uit 2, maar na afloop overheerste toch de tevreden herinnering aan de adrenalinestoot die mij door de aderen vloeide toen Sven het opgaf.

De clubavond van 28 mei moest ik aan mij voorbij laten gaan vermits ik aan het begin van de avond wat sociale verplichtingen had te vervullen. Toen ik rond 21.00 uur thuiskwam activeerde ik onmiddellijk mijn laptop ten einde op mijn gemak wat rond te kijken bij de diverse borden. Jeugdtrainer Tjark Vos speelde die avond mee en was met zijn rating van 2250 natuurlijk veel te sterk voor zijn tegenstanders, maar helemaal zonder kleerscheuren kwam hij er toch niet vanaf. Rob Kotmans wist hem te verslaan, zodat Tjark met een score van 8 uit 9 genoeg moest nemen. Dik voldoende voor een eerste plaats, dat natuurlijk wel

Rond een uur of tien trok de partij tussen Sander van de Wiel en Bert Dreef mijn aandacht. Bert had drie pionnen meer in een dame-eindspel, maar omdat die verrekte lastig zijn was ik benieuwd of hij daadwerkelijk tot winst zou komen. Kijk, het stond zo:

Wit:	Sander van de Wiel
Zwart:	Bert Dreef

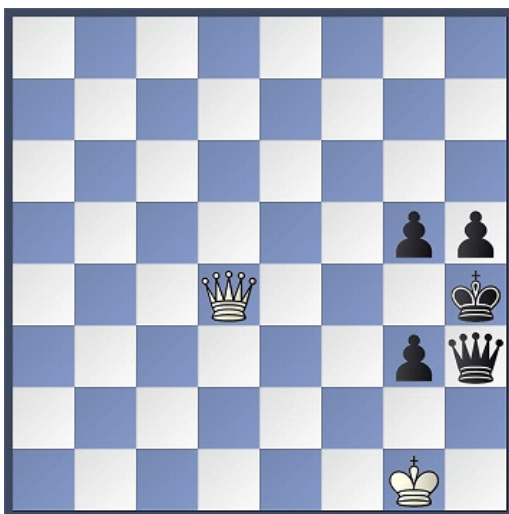

Sander had hier nog iets van 30 seconden, Bert ongeveer 2½ minuut.

63. h5; 64. Dc2 Df3; 65. Dh2+ Dh3; 66. Df2+ g3

66. Dg3+ lijkt sterk, maar wit speelt boelkloedig 67. Kh1 en de witte dame is onaantastbaar. Na 67. Dxf2 is het immers pat!

67. Dd4+

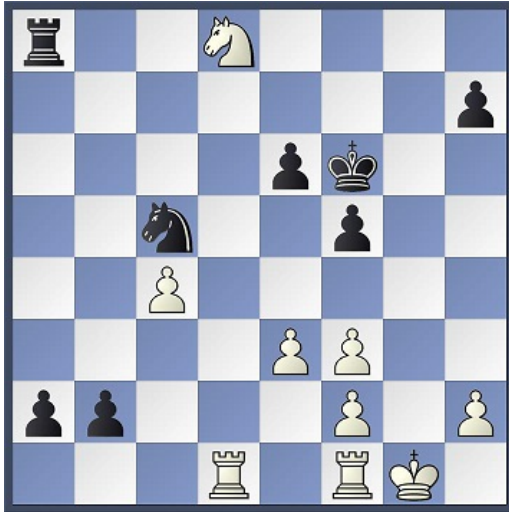
En hier had Bert 67. Dg4 moeten spelen, om na 68. Dd5 te vervolgen met 68. De2. Van alle goede geesten verlaten ontglipte hem echter de gruwelijke grafzet **67. g4**, om na 68. Dd8 mat een ijskoude douche over zich heen te krijgen. Sander zei nog iets van “sorry”, maar Bert was al weg.

Donner zei het al, en ik zeg het hem na: schaken is een geluksspel.

Tijdens de tweede ronde van de clubavond van 4 juni speelde Frits Veenstra met zwart een mooie partij tegen Sven. De slotstelling verdient een diagram:

Wit:	Sven Pronk
Zwart:	Frits Veenstra

Stelling na 29. b3-b2:

En Sven gaf op. Een schaker weet wanneer hij verloren staat, zeker wanneer hij de sterkste schaker van de club is.

Met een score van 4 uit 6 scoorde ikzelf een aardig klassement. In de vierde ronde vond ik het tijd worden om een onsterfelijke partij te spelen. Jeannot Tuijnman was zo vriendelijk om de klappen op te vangen.

Wit:	Dirk Goes
Zwart:	Jeannot Tuijnman

1. d4 d5; 2. Lf4 c5; 3. e3 Db6; 4. Pc3 e6; 5. Tb1 cxd4; 6. exd4 Lb4; 7. Ld3 Pf6; 8. Pf3 Pc6; 9. 0-0 Lxc3; 10. bxc3 Da5

11. Ld6

Uiteraard bedoeld om de zwarte rokade te verhinderen.

11. Dxc3; 12. Tb3 Da5; 13. Pe5 Dd8

Eerlijk gezegd had ik overzien dat Jeannot hier 13. Pxd4 had kunnen spelen. Tja, schaken is moeilijk.

14. La3 Pe7

Jeannot wilde koste wat kost rokeren, en daar valt iets voor te zeggen. Neemt niet weg dat hij nog steeds op d4 had kunnen nemen

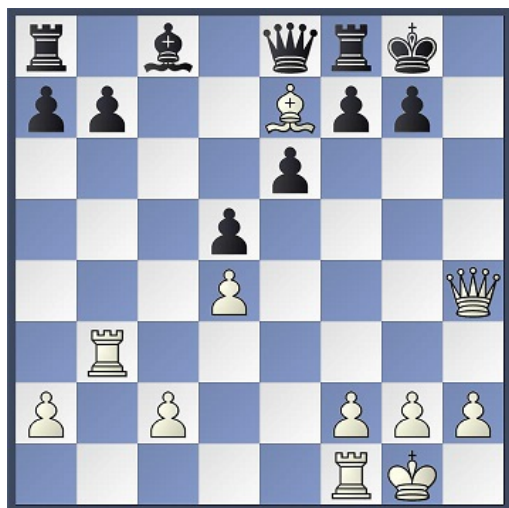
15. Pg4 Pxd4; 16. Dxd4 0-0

17. Lxh7+

Altijd leuk om uit te voeren, zeker als het goed is.

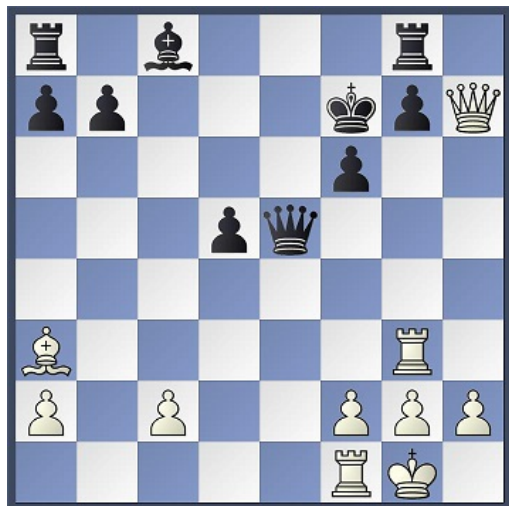
17. Kxh7; 18. Dh4+ Kg8; 19. Lxe7 De8

20. Th3

Niet slecht, maar 20. Lf6, dat de nuvolgende zet van zwart onmogelijk zou hebben gemaakt, was hier de beslissende zet geweest.

20. f6; 21. La3 e5; 22. Dh7+ Kf7; 23. Tg3 Tg8; 24. dxe5 Dxe5

25. Te3

Beter, veel beter, eerst 25. Dg6+ en pas dan 26. Te3. Had ik al gezegd dat schaken moeilijk is?

25. Lf5; 26. Dh4 g5; 27. Db4 Le4; 28. f3 Th8; 29. g3

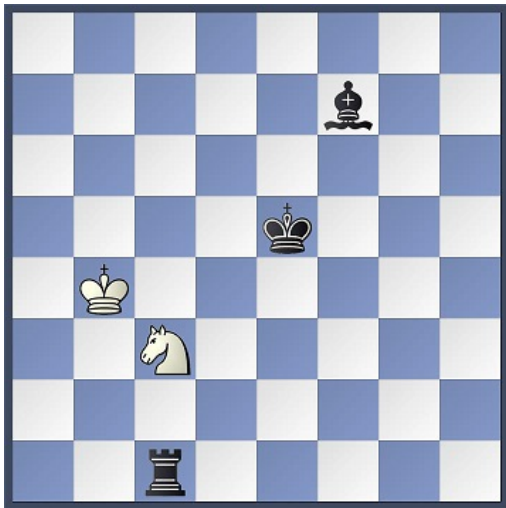
29. Txh2

Niet voldoende om het vege lijf te redden, maar leuk gevonden!

30. Kxh2 Th8+; 31. Kg2 Df5; 32. fxe4 Dh3+; 33. Kf2 Dh2+; 34. Ke1 Dxc2; 35. De7+; 1-0.

Winnaar van deze clubavond werd René Pijlman, die als enige 5 uit 6 wist te scoren. Een mooi resultaat, en het had zelfs een halfje meer kunnen zijn als hij zich niet gruwelijk had laten beschwindelen door ene Tom Petty:

Wit: Tom Petty
Zwart: René Pijlman

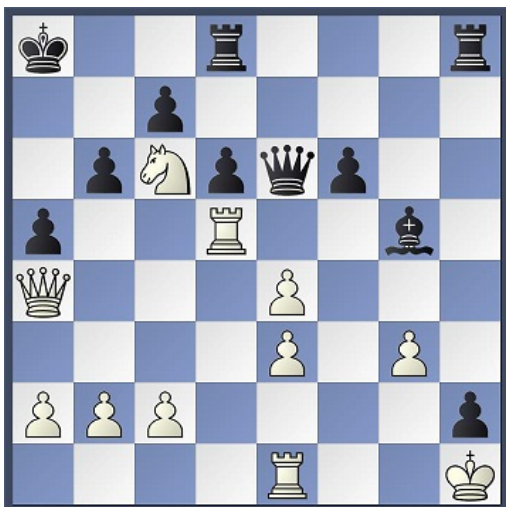

52. Kd4; 53. Pe2+ 1/2-1/2.

Vreselijk

De clubavond van 11 juni kende Floris Golbach als winnaar. Na een start van 5 uit 5 was de buit al binnen en kon hij het zich permitteren om in de zesde ronde van Jeroen Cromsigt te verliezen. Zelf scoorde ik 4 uit 6, goed voor een met Paul Scheermeijer en Jeroen Cromsigt gedeelde tweede plaats. Mijn partij tegen Mehmet Elliyasa kende een spectaculair slot:

Wit: Dirk Goes
Zwart: Mehmet Elliyasa

27. Dg4

Een plausibele zet, dreigt mat in één met 43. Df3. Ik keek hier naar 43. Tf1, maar dat vertrouwde ik toch ook niet helemaal. Derhalve, ogen dicht, en

28. Txa5+

Onder druk van de voortschrijdende tijd kon ik het niet helemaal berekenen, maar ik hoopte op eeuwig schaak. Het bleek echter geen eeuwig schaak, maar eeuwig mat!

28. bxa5; 29. Dxa5+ Kb7; 30. Db5+ Kc8

Of 30. Ka8; 31. Da6 mat.

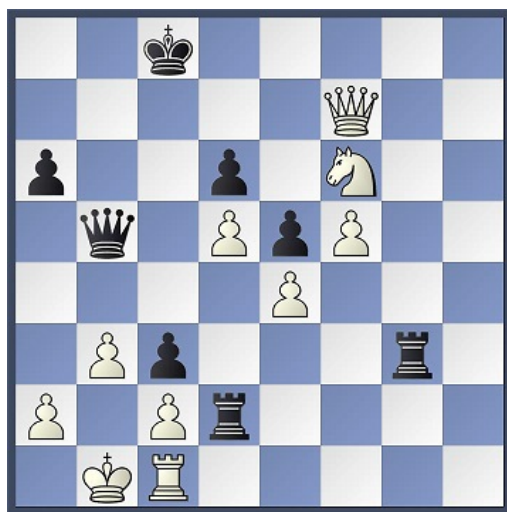
31. Pe7 mat; 1-0.

“Wow” zei Mehmet, en daar zat geen woord Turks bij.

De digitale clubavond van 25 juni werd gespeeld volgens het Arena-concept, wat inhoudt dat je zelf bepaalt wanneer je speelt. Ik vond dat wel relaxed omdat het me in de gelegenheid stelde om af en toe een break te nemen, op m'n dooie gemak een glaasje melk uit de ijskast te halen (of iets anders natuurlijk ☺) en zo nu en dan een blik te werpen op de TV, waar de rijdende rechter bezig was twee kijdende buurvrouwen uit elkaar te houden. Ik speelde een paar leuke partijen, al zat ik wel even raar te kijken toen ik rond 22.30 uur tegen Ansgar speelde en er ineens een melding “Toernooi afgelopen” op mijn scherm verscheen.

In mijn partij tegen Frits Veenstra overkwam mij iets dat mij nog niet eerder was overkomen: een mouse slip. Kijk, het stond zo:

Wit:	Dirk Goes
Zwart:	Frits Veenstra

40. Txc2; 41. Df8+

41. Kxc2 is mat in 1 (41. Dd3) en 41. Txc2 loopt mat in 3 (41. Tg1+; 42. Tc1 Dd3+; 43. Ka1 Txc1).

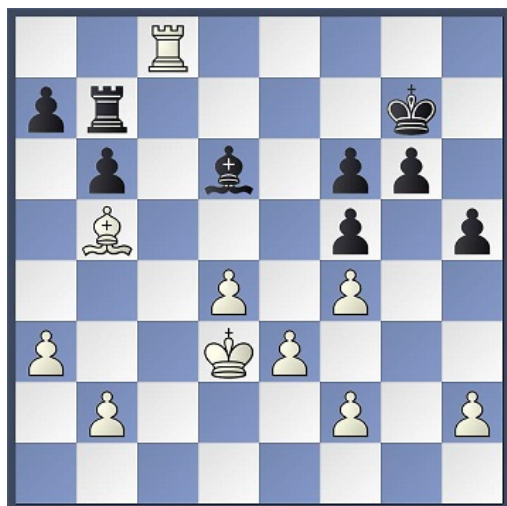
41. Kb7; 42. De7+ Ka8; 43. Dd8+ Ka7

En hier wilde ik 44. Dc7+ spelen, waarna remise door eeuwig schaak onvermijdelijk is. Immers, 44. Db7; 45. Dxb7 Kxb7; 46. Txc2 is eenvoudig gewonnen voor wit. Toen ik echter de zet 44. Dc7+ wilde uitvoeren liet ik de dame per ongeluk los op b8, en Frits was er natuurlijk als de kippen bij om die eraf te slaan. Wat een ellende!

Op 2 juli waren er maar acht deelnemers. Waarom zo weinig? Tikje teleurstellend. René Pijlman won met 3 uit 3.

De clubavond van 9 juli werd weer eens gespeeld volgens het Arena-concept. Ik bleek in vorm: 6½ uit 8, goed voor een zilveren medaille! Tweemaal speelde ik tegen Frits Veenstra (bij Arena kan dat), en het werden twee spectaculaire partijen. In de eerste had ik een gore schwindel nodig om de partij naar me toe te trekken, en in de tweede liet ik ineens een volle toren instaan. Niet zo slim, nee.

Wit: Dirk Goes
Zwart: Frits Veenstra

Hier sta ik in hogere zin gewonnen, maar in lagere zin gebeuren er soms vreemde dingen

28. Td8 Le7

Volstrekt ten onrechte verwierp ik hier 29. Td7 omdat na 27. Txd7; 28. Lxd7 een eindspel met ongelijke lopers op het bord zou zijn gekomen. Dat is vaak remise, maar hier niet omdat de witte koning een stuk actiever staat dan de zwarte.

29. Kc4

Zelden zo geblunderd.

29. Lxd8

En welterusten, 0-1.

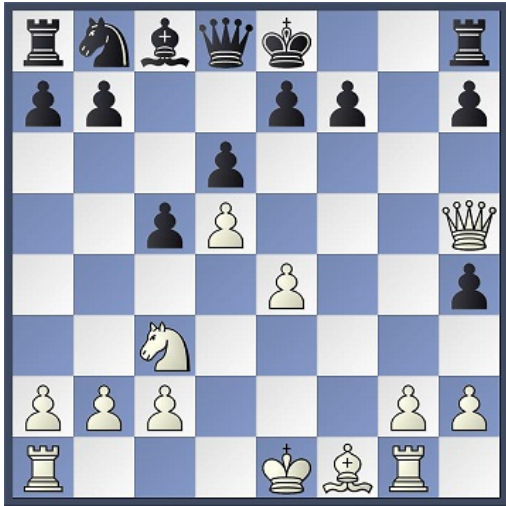
Dat was een flinke tegenvaller, maar tegen Vincent Panhuysen ging het van dik hout:

Wit: Dirk Goes
Zwart: Vincent Panhuysen

1. d4 Pf6; 2. Lg5 Pe4; 3. Lh4 g5; 4. f3 c5; 5. fxe4 gxh4; 6. e3 Lh6; 7. Pc3

Dit pionoffer is een idee van de Spaanse grootmeester Juan Bellon.

7. Lxe3; 8. d5 Lxg1; 9. Txxg1 d6; 10. Dh5

10. e6

Niet de meest gelukkige zet

11. Lb5+ Ld7; 12. dxe6 Lxb5; 13. Dxf7 mat.

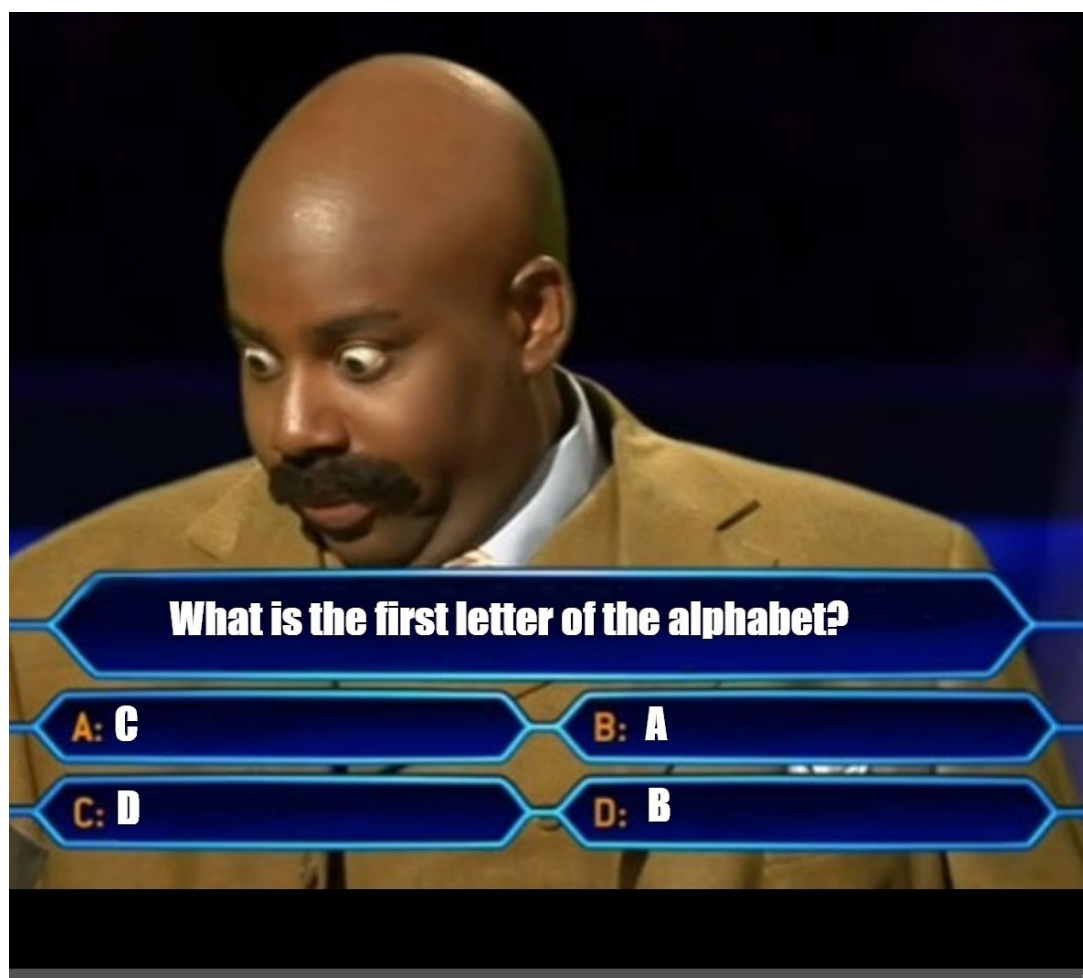
“Wat Gooooooooooooo!”

Tot slot doe ik een beroep op eenieder die speelt onder een niet te beredeneren schuilnaam zich bekend te maken, al was het maar om tenenkrommende situaties als de volgende te vermijden. Een tijdje geleden wilde Jeannot Tuijnman sportief felicitaties doen uitgaan aan TomPetty. Dat leidde tot de volgende conversatie.

Jeannot Tuijnman: “Henk, gefeliciteerd”
TomPetty: “Henk?”

Pijnlijk

Digitale clubavond	Aantal deelnemers	Goud	Zilver	Brons
19 maart	13	Pipodeclown112	Cass80	Albinus
26 maart	12	Thomas50000	Kidlonger	Smuis
2 april	9	Topsportbeleid	Roasted-Chessnut	Pipodeclown112
9 april	21	Roasted-Chessnut	Smuis	Topsportbeleid
16 april	18	Pijlman	Topsportbeleid	Grotescheer
23 april (rapid)	19	Pipodeclown112	MijnGroteScore	Smuis
23 april (blitz)	11	Albinus	Topsportbeleid	Bikemate
30 april	19	Looksstrong	Grotescheer	Smuis
7 mei	23	Pewout35	Dirk1956	AmsterdamWestForever
14 mei	22	Debelgkomtdamme	Nullref	Thomas50000
21 mei	20	Amsterdammer12	MijnGroteScore	Oranje639
28 mei	23	Tjarkvos	Grotescheer	Smuis
4 juni	20	Pijlman	TomPetty	Grotescheer
11 juni	16	Pipodeclown112	MijnGroteScore	Grotescheer
18 juni	19	Kidlonger	MijnGroteScore	TomPetty
25 juni	18	MijnGroteScore	Kidlonger	Plette
2 juli	8	Pijlman	Pewout35	Oldburt
9 juli	15	Debelgkomtdamme	Dirk1956	Grotescheer
16 juli	17	Looksstrong	Grotescheer	Thomas50000

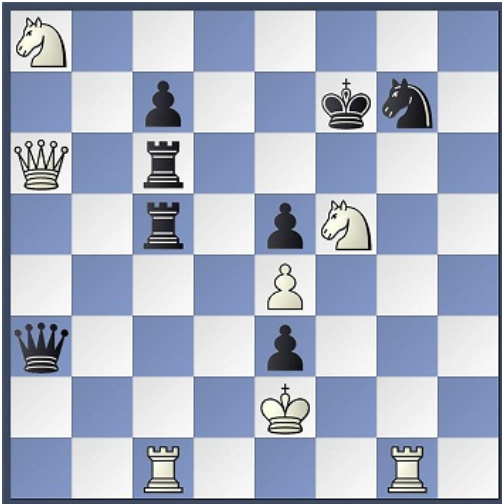
Schaken tegen de duivel

– door Dirk Goes –

De Italiaan Paolo Boi (1528-1598) werd geboren in Syracuse, Sicilië, als telg van een gegoede familie. Hij was een van de sterkste schakers van zijn tijd. Zo versloeg hij in 1549 de toenmalige paus Paulus III in een match. De paus was diep onder de indruk en wilde hem tot kardinaal benoemen, maar daar zag Boi wijselijk van af.

Boi was voortdurend op reis. In 1575 trok hij naar Spanje en versloeg daar Ruy Lopez de Segura en Alfonso Ceron, op dat moment de twee sterkste spelers in Spanje. Op de terugweg naar Italië werd zijn schip overvallen door Algerijnse zeerovers en hij werd op de markt van Algiers als slaaf verkocht aan een Turkse handelaar. Boi kreeg zijn vrijheid terug door als schaker een fortuin te verdienen voor zijn baas.

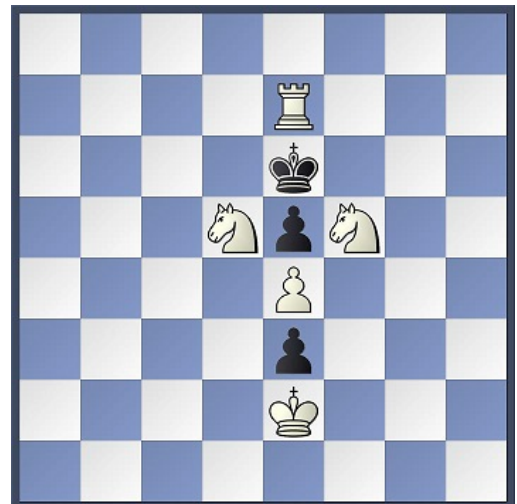
Over Boi doet een legende de ronde. In 1570 ontmoette hij een vrouw, die beweerde te kunnen schaken. Ze begon aan een partij, en Boi moest met wit alle zeilen bijzetten om niet onder de voet te worden gelopen. Het werd Boi duidelijk dat hij tegen de duivel in hoogsteigen persoon zat te spelen, het zal je maar gebeuren! Hij verzoon een list en wikkeld af naar de volgende stelling:

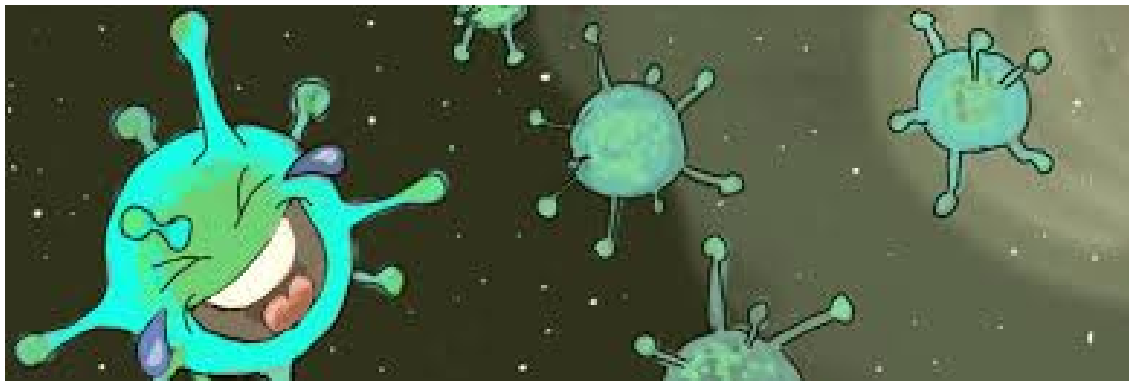
34.	Txg7+	Kf6
35.	Dxc6+	Txc6
36.	Txc6+	Dd6
37.	Txd6+	cx d6
38.	Pc7	d5
39.	Pxd5+	Ke6
40.	Te7	mat

Rechts de slotstelling, waarin met wat fantasie een kruis valt te herkennen. Nu is bekend dat duivels allergisch zijn voor kruizen. De vrouw slaakte dan ook een ijselijke kreet en verdween als bij toverslag.

Slim van Boi om af te wikkelen naar een slotstelling in de vorm van een kruis, een goede manier om de duivel voor eens en altijd te exorciseren.

Coronahumor

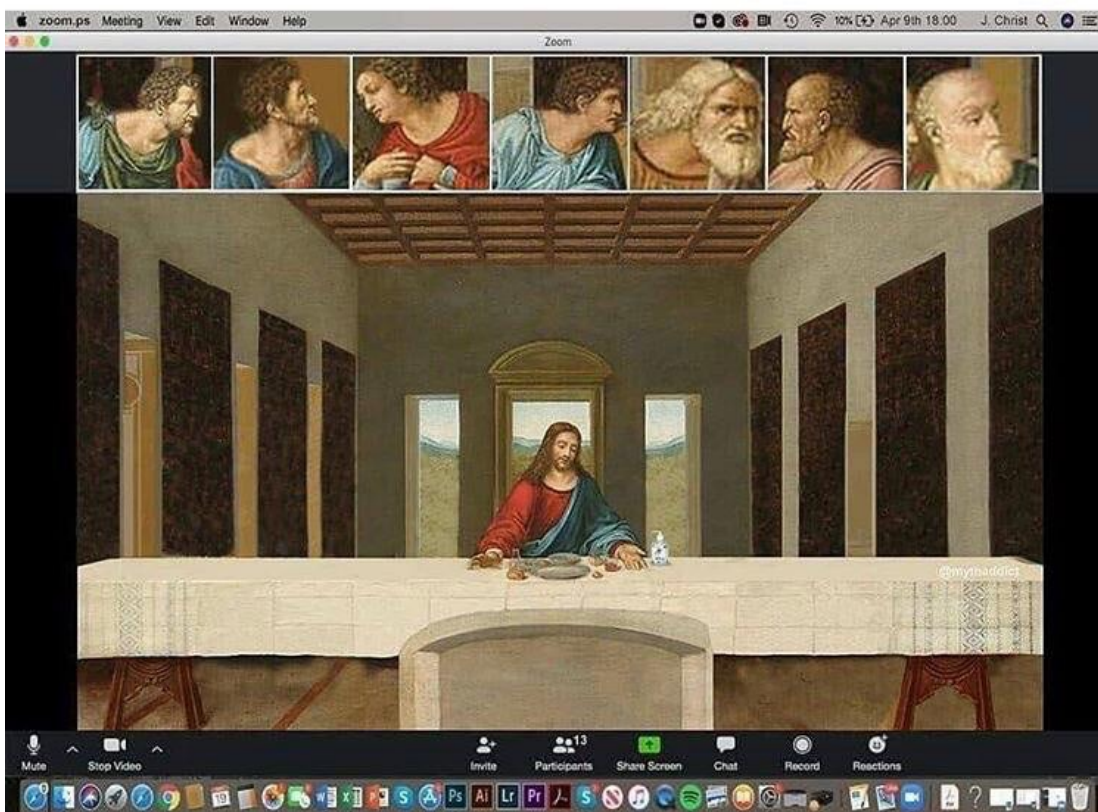
AANDACHT.....
OPGELET: GELOOF NIET ALLES
WAT VOLKSGEZONDHEID ZEGT!

ZE BEWEREN DAT HET
VOLDOENDE IS OM EEN
MONDMASKER TE DRAGEN ALS JE
NAAR BUITEN GAAT.
DAT HEB IK VANMORGEN GEDAAN
MAAR DE ANDEREN HADDEN OOK
EEN BROEK EN EEN TRUI AAN!!!

1,5 meter graag!

**Ik heb in elke kamer in
huis 2 biertjes gezet.
Dus Morgen hou ik een
kroegentocht.
Nu al zin in.**

"Why is my sister's name Paris?"
"Because we conceived her in Paris"
"Thanks Dad"
"No problem, Quarantine"

Kappers zijn gesloten

Twoe ENPS'ers bouwen een schaakapp

– door Niek Verweij –

Twoe niet-leden van Amsterdam-West, Jeannot Tuijnman (welbekend bij West) en Niek Verweij van ENPS, zijn druk bezig een schaakapp te ontwikkelen. Hij komt over een maand uit. Eerst nog op kleine schaal, we testen dan met een redelijk grote groep (van circa 100 toegewijden) een beta-versie. Ergens in september gaan we hem officieel lanceren met een aantal advertentiecampaagnes, en is hij voor iedereen te downloaden en te gebruiken.

Schaakapps en -websites zijn er al in overvloed, en hele goede ook. Veruit de meeste van die online diensten zijn ook nog eens gratis. Je kunt online vluggeren, toernooien live bekijken, online trainingen ontvangen, er zijn diverse nieuwswebsites, je eigen clubwebsite, de bondswebsite, je schaakprogramma, je partijendatabase, en er is veel nieuws op twitter of facebookgroepen. En ga zo maar door. Het lijkt bijna onmogelijk om daar nog iets aan toe te kunnen voegen.

Toch waren er nog dingen die Jeannot en ik misten in de huidige digitale schaakwereld. Er is bijvoorbeeld geen manier om gemakkelijk een kleinschalige ontmoeting met bekende of onbekende schakers te organiseren. En we vonden het jammer dat het aanbod zo ruim verspreid is: alles staat op een andere plek en is van verschillende aanbieders. En met twitter en facebook kun je je alleen maar behelpen, het is niet specifiek voor schakers.

We wilden een schaakapp die verschillende, voor schakers belangrijke, onderwerpen samenbrengt. Die onderwerpen zijn onder andere:

- Een online netwerk voor schakers;
- Social media om persoonlijke schaakberichten te delen;
- Een matchingplatform, een ontmoetingsapp;
- Een engine waarmee je partijen kunt analyseren;
- Een persoonlijke database waarmee je partijen kunt opslaan en delen;
- Een manier om altijd een toernooi of cursus bij je in de buurt te vinden of te organiseren.

Online schaken doet iedereen al intensief, zo vaak hij wil. Het kan op verschillende plaatsen, er is een overweldigende keuze. Daar blijven we voorlopig van af, daar kom je als starter niet makkelijk tussen. Maar het bovengenoemde rijtje, en dan vooral hun gezamenlijke wisselwerking, is nieuw: 'Het geheel is meer dan de som der delen', was ons uitgangspunt.

In oktober 2019, bijna een seizoen geleden, kwam Jeannot (die al jaren thuis is in de appwereld) met het plan, en ik was gelijk enthousiast. De belangrijkste gedachte was het online connecten, en in real life ontmoeten. We hebben het opgepakt en uitgewerkt, en met een team van developers zijn we nu al heel ver gevorderd met de ontwikkeling. Over de ontstaansgeschiedenis van de app heb ik op de clubwebsite van ENPS al eerder een uitgebreid stuk geschreven. Als je het leuk vindt, kun je het hier lezen:

<http://schaakclub.blogspot.com/2020/02/een-app-en-bijzondere-avonturen.html>

Maar in dit stuk wil ik iets vertellen over het eindresultaat. De app heet ChessFellow. Het laat zich misschien het gemakkelijkst uitleggen als ik per onderdeel een vergelijking maak met de bekende grote platforms.

ChessFellow is:

Een **LinkedIn voor schakers**. Je kunt met vriendschapsverzoeken een persoonlijk netwerk van schakers opzetten en op die manier hun schaakactiviteiten volgen.

Een **'Dating' app voor schakers**. Je kunt gemakkelijk een afspraak of een evenement (in real life dus) maken met bekenden en/of onbekenden. Denk aan een vakantie in het buitenland. Zijn er andere schakers op je camping? Ja hoor, je ziet het direct via de app. Ook hun speelsterkte. Even connecten en afspreken maar!

Een **Facebook en twitter voor schakers**. Alle deelnemers van de app hebben een tijdlijn waarop berichten gepost kunnen worden. Foto's, filmpjes en tekst, iedereen kan de hele vriendengroep (of club) een update sturen met bijvoorbeeld de tussenstand van een externe wedstrijd, foto's van toernooien of wat dan ook! Iedereen blijft op de hoogte van het schaak-wel en -wee van zijn of haar vrienden. Of van je vriends-vrienden, want het is ook mogelijk verder te kijken dan je eigen inner circle.

Een **Whatsapp voor schakers**. Met al je contacten kun je chatten. Bij alle evenementen zit een groepschat. Te laat voor je externe wedstrijd? De groepsapp om het te melden is er al voor aangemaakt.

De **Chessbase** voor de amateur. We bieden een eenvoudige **persoonlijke database**, een **engine** en een **publicatie-tool** voor schaakpartijen. Wie doet het niet: je komt thuis na de clubavond, je voert je partij in op je smartphone en je bekijkt al je blunders en brilliancies. Maar de week daarna overschrijf je die input weer met een nieuwe partij. Zonde van de moeite, zonde dat de partij niet eeuwig bewaard wordt. In ChessFellow zit de engine Stockfish, en na invoeren komt je partij in een overzichtelijke persoonlijke database. En als je trots op je partij bent, zet je hem in je tijdlijn, alle vrienden kunnen er doorheen klikken en je comments lezen.

Een **MeetUp** (www.meetup.com) voor schakers. Je maakt snel een evenement aan voor groepen. Dat kan een etentje zijn, of een avondje vluggeren in de Laurierboom, met een leuke mix van bekenden en toeristen van gelijke sterkte. Of een club die een lokaal toernooi wil promoten. Of een captain wil al de externe wedstrijden van het komende seizoen plannen. Hij maakt ze aan als evenement, en alle spelers en fans hebben het in de agenda staan. Ik ben zelf captain en voorzie in de volgende behoeftes:

- Alle externe wedstrijden van het jaar in één kalenderoverzicht.
- Teamleden en supporters kun je automatisch uitnodigen.
- De teamcaptain ziet per event wie zich nog niet heeft ingeschreven.
- Alle gebruikers hebben persoonlijke agenda's met de wedstrijden van dat jaar.
- Spelers ontvangen 24 uur van tevoren een notificatie van de wedstrijd.
- Er kunnen comments worden bijgeschreven onder het event, door iedereen.
- In de groepschat worden belangrijke en onbelangrijke boodschappen gedeeld.
- Op de publieke (of privé) tijdlijn worden door fans en spelers berichten gepost: foto's, standen, partijen, verslagen, losse opmerkingen. Iedereen kan posten, iedereen kan lezen. Niet alleen de eventdeelnemers zien dit, ook de andere clubgenoten (en de vrienden van).

Er is er ook nog een instrument voor **clubs vinden, trainers aan leerlingen koppelen, trainingen** zoeken en direct inplannen en afrekenen, een **toernooimodule** met een indelingssysteem om kleinschalige schaaktoernooien te spelen. En er is zelfs nog meer.

Al met al is het ontzettend uitgebreid geworden. We zijn ambitieus te werk gegaan en het resultaat zal hopelijk de schaakwereld gaan verrassen!!

Als je het leuk vindt, en je hebt een smartphone, dan kun je je inschrijven om mee te kunnen beta-testen. Stuur een e-mail naar testen@chessfellow.com en je gaat mee in het team van testers. Graag in de mail vermelden je naam, club, rating en toestel. We zullen ook een kleinschalig, coronabestendig, maar wel een echt Amsterdams toernooi organiseren voor de testers (deelname niet verplicht), met mooie prijzen. Alle testers houden er een premium-membership aan over.

Tot in augustus!

Het NK Snelschaken voor 75-plussers

– door Dirk Goes –

De Leidse schaakvereniging Philidor vierde in 2019 haar 100-jarig bestaan. Een van de festiviteiten rond dat jubileum was destijds de organisatie van het NK snelschaken voor 75-plussers, waaraan werd deelgenomen door 30 bejaarden, en na afloop werd tevreden teruggeblikt op een geslaagde dag. Dat smaakte naar meer, en besloten werd ook in 2020 een kampioenschap te organiseren, maar de coronacrisis stond een fysiek samenzijn in de weg.

Afgelast dus? Nee, de organisatoren betoonden zich vindingrijk en besloten het kampioenschap online te doen plaatsvinden bij een tempo van 8 minuten p.p.p. + drie seconden increment. Dat leverde 30 inschrijvingen op, onder wie onze eigen Bert Dreef, inmiddels 90+ maar *still going strong*. Bert scoorde 3 uit 7. Grappig was dat dit officiële Nederlandse kampioenschap werd gewonnen door de 76-jarige Belg Etienne van Leeuwen, die al zijn zeven partijen wist te winnen.

Raarste jeugdseizoen ooit toch nog normaal afgesloten

– door Anne Marthe Bouman –

Tja, wat valt er nog te zeggen over het afgelopen schaakseizoen? We begonnen normaal. We hadden veel nieuwe kinderen die lid wilden worden, de lessen liepen gesmeerd, de kinderen leerden en hadden het naar hun zin. Tot we allemaal thuis moesten blijven. Online schaken was waar we op waren aangewezen. Voor een enkeling prima, maar de meeste kinderen vonden er niet veel aan en wilden weer live op de club schaken en met elkaar spelen. Gelukkig konden we het seizoen op 2 juli toch nog met elkaar afsluiten en vooruitkijken naar komend seizoen. We hopen en gaan ervan uit dat we dan weer met alle kinderen fysiek bij elkaar kunnen komen om op te pakken waar we gebleven waren.

Interne competitie online

Na drie maanden online schaken tegen clubgenoten zijn we de SGA teambattle gaan spelen op Lichess. De eerste battle speelden alleen Brent en Kasper mee. Individueel werd Brent eerste, maar omdat de beste vijf scores telden, eindigden we met twee spelers als laatste. Aan de tweede battle deden meer Amsterdam West-spelers mee. Deze elf spelers haalden samen een vierde plaats. De tegenstand van met name VAS en Zukertort was erg sterk. Speelronde 3 eindigden we als derde, en speelronde 4 als tweede. Myrthe, Richard en Kiet speelden elke ronde weer beter dan de voorgaande, een mooie opgaande lijn! Vanwege onze afsluiting misten we de laatste ronde, maar voor de eindstand maakte dat niet uit. Een keurige derde plaats, Caissa en Volewijckers achter ons latend.

Ronde	1	2	3	4	5	Totaal
VAS	44	96	92	61	59	352
Zukertort	63	73	69	42	61	308
Amsterdam West	24	32	38	51	0	145
Caissa	41	27	33	18	22	141
Volewijckers	0	51	38	3	26	118

Afsluiting schaakseizoen

Om iedereen toch nog even te kunnen zien, hielden we op 2 juli een afsluiting in de Bilderdijk-speeltuin. De kinderen speelden, de leraren praatten even bij, en iedereen deed mee aan de schaakbingo van Gré en Kyon.

Tijdens de afsluiting kondigden we aan dat niet alleen Gré komend seizoen weer terugkomt om les te geven, maar dat we ook nog eens twee nieuwe leraren hebben: Kyon (juniorlid en zoon van Gré) en Jeroen Speckamp (vader van Myrthe en Richard). Heel fijn, want dat geeft weer ruimte om nieuwe kinderen te verwelkomen en de les-groepen klein te houden.

Voor mijzelf was het de laatste clubavond als jeugdleider. Ik heb drie jaar met heel veel plezier samen met Gré alles rondom de jeugd georganiseerd. Nu heb ik er de tijd helaas niet meer voor, en doe ik een stapje terug. Het grootste deel van mijn taken zal worden overgenomen door Amanda (moeder van Myrthe en Richard). Ik blijf nog wel de externe jeugdcompetitie coördineren en zal ook met toernooien en Gent aanwezig zijn om te helpen.

Afscheid Tjark Vos

Niet alleen ik nam afscheid, ook Tjark. Hij gaf een aantal maanden geleden aan dat hij mogelijk zou stoppen omdat hij in een andere stad zou gaan studeren. Na maanden duimen draaien in de hoop dat hij toch zou blijven, kwam de voor ons teleurstellende mededeling dat hij na de zomer inderdaad in Arnhem rechten zou gaan studeren en dus zou stoppen als leraar bij Amsterdam West. Hij is negen jaar lang betrokken geweest bij de club en heeft vele kinderen het schaken bijgebracht. Als dank voor zijn jarenlange inzet hebben we hem een klok met Amsterdam West-logo gegeven, dan kan hij tijdens het studeren nog vaak terugdenken aan deze periode.

Ik heb Tjark zes jaar geleden leren kennen toen mijn kinderen Mats en Brent lid werden. Hun eerste proefles, toen nog tijdelijk gehouden in De Waterkant, werd een enorm succes vanwege Tjark en het gongschaak. Die eerste ervaring heeft ze nog enthousiaster gemaakt dan ze al waren om beter te leren schaken. Regelmatig kwam de vraag wanneer Tjark weer eens gongschaak zou doen. Ik heb Tjark leren kennen als een hele lieve jonge jongen die steeds duidelijker aanwezig was en opgroeide. Ook al is hij inmiddels volwassen, hij bleef *one of the kids*. In Gent deed hij net zo fanatiek mee met voetballen of rondje om de tafel als de kinderen. Zijn lessen waren naast leerzaam ook altijd erg gezellig. Van zijn lesgroepje straalde altijd veel lol af, maar zijn leerlingen leerden ook veel en hebben dankzij zijn uitleg vele stappenexamens gehaald. Hij is natuurlijk een erg goede schaker en werd regelmatig door andere leraren als hulplijn ingeroepen als ze niet uit een opgave kwamen. Ik zal hem als schaker en als persoon ontzettend gaan missen!

Dat niet alleen ik hem zal missen, blijkt wel uit wat anderen over hem zeggen.

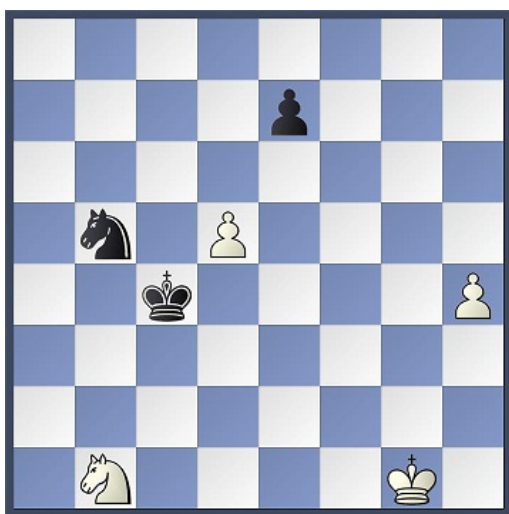
Tjark is in de schaakwereld bekend,
van hier in Amsterdam tot zelfs in Gent.
Tjark heeft zoveel verschillende kanten,
hij is nooit aan het lanterfanten.
Hij is een grootse schaker,
en een goede sfeermaker.
Hij heeft zoveel voor de club gedaan,
en is met ieder kind begaan.
De kinderen hadden met je zoveel lol,
maar zelfs bij jou was de maat soms vol.

Je bent een grappig, vrolijk, lief mens,
je bent iemand die je graag in je buurt wenst.
In Arnhem wensen wij je veel geluk,
en dat alles met je studie lukt.
Vergeet ons niet in Amsterdam,
waar je altijd langs komen kan.

Gre (mede lesgever) en Kyon (leerling)

Brent (leerling):	Tjark, je bent de grappigste leraar. Je had elke week een leuke stelling, dus ik vind het super jammer dat je weg gaat.
Henk vd Berg (mede lesgever):	Hi Tjark, jammer dat je bij ons stopt met de lessen. Je brengt namelijk veel schaakplezier mee. Voor de jeugd natuurlijk, maar ook voor mij. Tirannenschaak! Vlak voor corona nog. Zelden heb ik zo gelachen. En eh... een vriendelijker jongmens dan jou moet ik nog tegenkomen. Veel succes en schaakplezier in Arnhem.
Sandy (leerling):	Tjark was een hele goede schaakleraar. Hij maakte tijdens de les allemaal grapjes om het niet saai te maken. Om ons ook niet te vervelen, liet hij zijn partijtjes zien die hij eerder heeft gespeeld. En in de les, als je iets niet wist, probeerde hij je hints te geven en niet het antwoord, zodat je ervan zou leren. Ik vind het erg jammer dat Tjark weggaat en ga hem heel erg missen.
Remco (mede lesgever):	Tjark, je zal gemist worden. Ik kon bij je terecht voor een schaakvraag, een uitslag of indeling, en het deed me altijd goed om je zo relaxed bezig te zien met die drukke schakertjes. We hebben genoten van je geestigheden als dictator. Met die flauwe grap van jou met een euro onder de koning heb ik talloze kinderen vermaakt. Bedankt!
Mats (leerling):	Tjark, ik vind het jammer dat je weggaat. Ik heb veel gelachen en geleerd. Veel succes met je studie.

De schoonheid van het spel

Opgave: wit wint

De Rus Alexei Troitzky, die leefde van 1866 tot 1942, was een van de grootste componisten van zijn tijd. De studie hiernaast is daar een mooi voorbeeld van.

1. Pa3+!

Kost een paard, maar het is de enige zet die wint. 1. h5 werkt niet omdat het paard er op tijd bij is.

1. Pxa3

Nu is na 2. h5 Pb5; 3. h6 Pd6; 4. h7 Pf7 het paard nog steeds op tijd, maar wit heeft een subtiel tussenzetje.

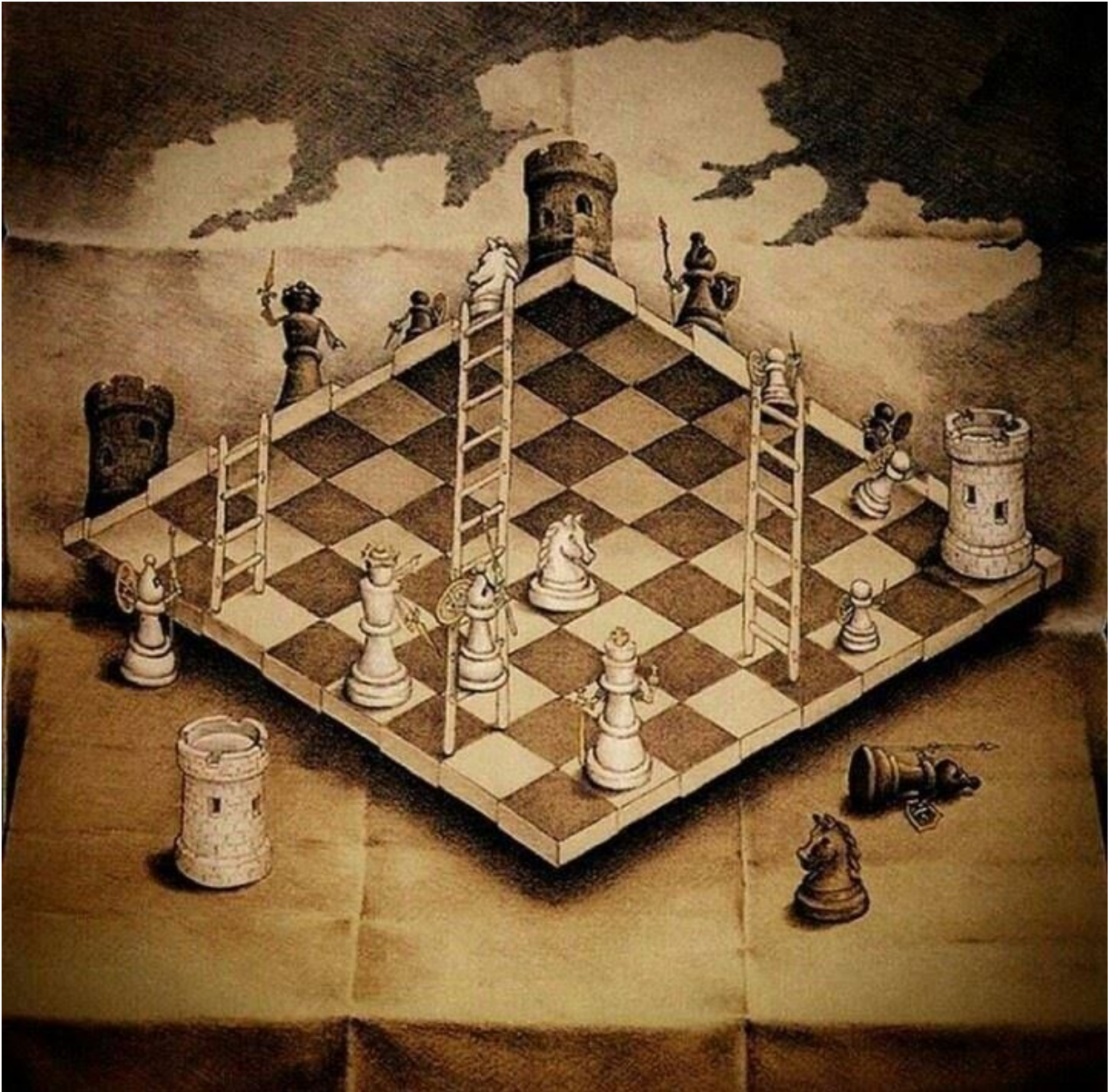
2. d6! exd6; 3. h5!

Ditmaal wel winnend omdat zwart niet langer de beschikking heeft over veld d6 om met zijn paard op te landen.

De wondere wereld van Maurits Cornelis Escher

– door Dirk Goes –

De Friese kunstenaar Maurits Cornelis Escher, die leefde van 1898 tot 1972, was een begenadigd kunstenaar. Als schaker was hij aanzienlijk minder getalenteerd, maar hij had zeker belangstelling voor het spelletje. Onderstaande tekening is van zijn hand.

Fascinerend om naar te kijken! Optisch kan het eigenlijk niet, maar toch ook weer wel

Wilt u meer van Escher zien? Ga dan eens een dagje naar Den Haag. In museum Escher in Het Paleis, Lange Voorhout 74, zijn 120 van zijn werken te zien in een permanente tentoonstelling.

KNSB Ratinglijst per 1 mei 2020

Op naam	1 mei 2020	1 febr. 2020	1 nov. 2019	1 aug. 2019	1 mei 2019	1 febr. 2019
Aarten, Marjolein	1414	1410	1398	1398	1415	1412
Adamson, Rob	1258	1258	1258	1258	1229	1226
Awad, Karam	1322	1322	1276	1276	1276	1269
Balhuizen, Hans	1589	1607	1597	1597	1589	1592
Basyigit, Göksel	1681	1661	1652	1652	1640	1650
Berg, Bas van den	1580	1590	1594	1614	1619	1640
Berg, Henk van de	1392	1405	1373	1379	1374	1391
Berg, Jeroen van den	2003	2023	2049	2051	2044	2056
Berg, Jo van den	1344	1352	1351	1351	1349	1352
Berg, Steef van de	1316	1316	1312	1320	1320	1320
Blokker, Gre	802	802	802	802	802	802
Boellaard, George	1798	1810	1810	1810	1793	1781
Boer, Bart de	1693	1693	1692	1692	1703	1683
Bolhuis, Ridens	1880	1850	1864	1871	1891	1897
Bonoo, Iwan	1976	1972	1961	1957	1957	1950
Boon, Thijs	1451	1444	1416	1401	1393	1402
Brouwer, Reitze	1659	1659	1732	1732	-	-
Bruinsma, Hilbrand	1647	1651	1635	1635	1625	1624
Burgerhoff, Tycho	2069	2033	1945	-	-	-
Coolen, Marlo	1700	1719	1725	1700	1695	1705
Cramer, Adrienne	1530	1547	1539	1570	1580	1580
Cromsigt, Jeroen	1989	1990	1981	1982	2016	1974
Dekker, Erik	1792	1817	1822	1822	1825	1852
Dekker, Ichelle	1393	1447	1362	1362	1415	1345
Dekker, Jasper	1834	1831	1814	1846	1870	1744
Do, Huong	1660	1632	1624	1624	1624	1620
Dreef, Bert	1561	1566	1535	1471	1500	1490
Duin, Roelf Jan	1512	1479	-	-	-	-
Eijk, Dick van der	1870	1931	1930	1937	1908	1926
Eisses, Job	1353	1353	1353	1353	1353	1353
Elliyasa, Mehmet	1802	1782	1807	1807	1802	1808
Flikweert, Cees	1555	1555	1572	1572	1559	1559
Gerritsen, Andy	1813	1801	1801	1801	1801	1813
Goedhart, Gert-Jan	1873	1878	1878	1878	1899	1891
Goes, Dirk	1810	1802	1800	1800	1797	1803
Golbach, Floris	2050	2013	2021	1972	1957	1967
Groen in 't Wout, Partipan	1746	1758	1776	1754	1762	1763
Haastere, Rob van	1762	1762	1762	1762	1762	1754
Hall, Tony	1434	1434	1434	1434	1434	1434
Hattum, Karel van	1283	1282	1305	1286	1242	1244
Heer, Jan de	1556	1545	1573	1593	1615	1603
Heijnis, Kees	1439	1465	1485	1485	1496	1487
Helmer, Paul	1893	1863	1852	1852	1850	1848
Hendriks, Jord	1507	1507	1475	1475	1501	1499
Hersperger, Olivier	1787	1785	1805	1805	1815	1796
Heyden, Jan van der	1299	1288	1309	1318	1359	1348
Hillebrandt, Remco	1937	1946	1972	1966	1974	2000
Hoekstra, Erik	1714	1714	1714	1714	1714	1714
Holweg, Sebastiaan	1697	1697	1697	1697	1737	1737
Hoorn, Casper	1797	1755	1723	1723	1668	1625
Hufener, Thomas	1889	1888	1849	1873	1900	1943

Op naam	1 mei 2020	1 febr. 2020	1 nov. 2019	1 aug. 2019	1 mei 2019	1 febr. 2019
Jaarsveld, Jos	1307	1312	1314	1314	1328	1318
Jongh, Benno de	2016	2041	2004	1994	1994	1993
Kalma, Jildo	1828	1840	1853	1912	1904	1890
Kelch, Henk	1594	1594	1594	1594	1594	1594
Kersbergen, Ronald	1547	1547	1547	1547	1574	1583
Kingma, Nanne	1509	1517	1485	1485	1480	1505
Klein, Ron	1983	1954	1935	1930	1942	1952
Kooiker, Jos	1872	1870	1877	1877	1864	1868
Kooiman, Tobi	2066	2073	2082	2082	2073	2061
Kotmans, Rob	1861	1874	1838	1853	1848	1864
Laar, Bert van de	1606	1609	1597	1597	1573	1536
Littel, Leo	1904	1926	1809	1820	1820	1819
Loermans, Thijs	1521	1521	1531	1531	1537	1534
Looijen, Jan	1199	1193	1231	1219	1200	1184
Lubbers, Johan	2028	2028	2028	2028	2016	2016
Manuel, Peter	2040	2027	2028	2031	2007	1996
Marcus, André	1478	1492	1471	1471	1458	1466
Mercks, Marcella	873	878	839	840	841	846
Mercks, Ruud	1320	1320	1344	1344	-	-
Meuwissen, Marc	1810	1828	1835	1835	1832	1839
Michel, Steve	1962	1966	1944	1910	1921	1925
Mohnkern, Ansgar	2011	2029	2034	2015	2043	2025
Nieuwenbroek, Mark	1916	1914	1926	1926	1927	1925
Obut, Himmet	1688	1705	1696	1703	1722	1737
Ozkoc, Serkan	1590	1568	-	-	-	-
Patty, Thomas	1397	1397	1397	1397	1397	1394
Pavoordt, Frank van de	1791	1824	1789	1790	1785	1790
Peereboom, Michiel	1602	1602	1602	1602	1602	1602
Pijlman, René	1911	1905	1907	1900	1849	1819
Pronk, Sven	2109	2108	2052	2082	2079	2094
Roos, Maarten	1443	1443	1401	1364	1378	1366
Sanders, Ralph	1380	1402	1426	1393	1392	1381
Scheermeijer, Paul	1947	1923	1930	1919	1940	1936
Scheermeijer, Rob	1875	1875	1875	1875	1875	1875
Schievels, Dick	1679	1679	1679	1679	1679	1679
Schoffelmeer, Frans	1916	1937	1985	1980	2022	2011
Schuur, Jan	1972	1973	1940	1940	1929	1939
Segers, Ron	1323	1339	1339	1339	1335	1356
Soeurt, Ric	1199	1193	1312	1324	1282	1258
Spanjersberg, Hans	1513	1541	1584	1593	1593	1609
Spelbrink, Djon	1810	1813	1853	1841	1841	1857
Stepanian, Vahe	1407	1391	1363	1374	1369	1336
Streef, Jan Pieter	1615	1644	1653	1653	1678	1666
Strubin, Ivo	1614	1614	1614	1614	-	-
Tadrous, George	1375	1368	1357	1357	1357	1348
Thijssing, Rob	1553	1561	1556	1556	1593	1606
Tieleman, Wouter	1628	1628	1628	1628	1628	1628
Tulleken, Herbert	1519	1514	1522	1522	1527	1524
Tuijl, Eric van	1587	1587	1587	-	-	-
Tuyl, Wim van	1796	1785	1780	1780	1794	1778
Veenstra, Frits	1790	1799	1778	1778	1807	1851
Venema, Pieter	1513	1523	1566	1566	1508	1480
Visser, Tom	1747	1737	1735	1735	1751	1763
Visser, Willem	1355	1355	1355	1355	1362	1355

Op naam	1 mei 2020	1 febr. 2020	1 nov. 2019	1 aug. 2019	1 mei 2019	1 febr. 2019
Vlaming, Sjaak	1687	1679	1674	1674	1657	1651
Vries, Silvia de	1268	1268	1268	1268	1268	1268
Waal, Gijs de	1998	1987	-	-	-	-
Waerseggers, Brent	1403	1369	-	-	-	-
Waerseggers, Edward	1380	1317	1329	1347	-	-
Walraven, Arie van	1649	1658	1680	1680	1678	1701
Warmerdam, Jan	1214	1214	1214	1214	1170	1170
Wiel, Sander van de	1635	1652	1641	1641	1650	1644
Wilde, Jan de	1198	1198	1198	1198	1202	1202
Winsemius, Jan	1921	1898	1921	1927	1978	1940
Woestijne, Aldo van de	1956	1954	1954	1952	1938	1929
Wolgen, Remco	1693	1693	1693	1693	1693	1693
Yahia, Mustapha	1806	1857	1849	1852	1870	1873
Zwartjes, Maarten	1293	1293	1330	1330	1383	1386

Op sterkte

Pronk, Sven	2109	Goes, Dirk	1810	Kelch, Henk	1594
Burgerhoff, Tycho	2069	Meuwissen, Marc	1810	Ozkoc, Serkan	1590
Kooiman, Tobi	2066	Spelbrink, Djon	1810	Balhuizen, Hans	1589
Golbach, Floris	2050	Yahia, Mustapha	1806	Tuijl, Eric van	1587
Manuel, Peter	2040	Elliyasa, Mehmet	1802	Berg, Bas van den	1580
Lubbers, Johan	2028	Boellaard, George	1798	Dreef, Bert	1561
Jongh, Benno de	2016	Hoorn, Casper	1797	Heer, Jan de	1556
Mohnkern, Ansgar	2011	Tuyl, Wim van	1796	Flikweert, Cees	1555
Berg, Jeroen van den	2003	Dekker, Erik	1792	Thijssing, Rob	1553
Waal, Gijs de	1998	Pavoorde, Frank van de	1791	Kersbergen, Ronald	1547
Cromsigt, Jeroen	1989	Veenstra, Frits	1790	Cramer, Adrienne	1530
Klein, Ron	1983	Hersperger, Olivier	1787	Loermans, Thijs	1521
Bonoo, Iwan	1976	Haastere, Rob van	1762	Tulleken, Herbert	1519
Schuur, Jan	1972	Visser, Tom	1747	Spanjersberg, Hans	1513
Michel, Steve	1962	Gr. in 't Wout, Partipan	1746	Venema, Pieter	1513
Woestijne, Aldo v.d.	1956	Hoekstra, Erik	1714	Duin, Roelf Jan	1512
Scheermeijer, Paul	1947	Coolen, Marlo	1700	Kingma, Nanne	1509
Hillebrandt, Remco	1937	Holweg, Sebastiaan	1697	Hendriks, Jord	1507
Winsemius, Jan	1921	Boer, Bart de	1693	Marcus, André	1478
Nieuwenbroek, Mark	1916	Wolgen, Remco	1693	Boon, Thijs	1451
Schoffelmeer, Frans	1916	Obut, Himmet	1688	Roos, Maarten	1443
Pijlman, René	1911	Vlaming, Sjaak	1687	Heijnis, Kees	1439
Littel, Leo	1904	Basyigit, Göksel	1681	Hall, Tony	1434
Helmer, Paul	1893	Schievels, Dick	1679	Aarten, Marjolein	1414
Hufener, Thomas	1889	Do, Huong	1660	Stepanian, Vahe	1407
Bolhuis, Ridens	1880	Brouwer, Reitze	1659	Waerseggers, Brent	1403
Scheermeijer, Rob	1875	Walraven, Arie van	1649	Patty, Thomas	1397
Goedhart, Gert-Jan	1873	Bruinsma, Hilbrand	1647	Dekker, Ichelle	1393
Kooiker, Jos	1872	Wiel, Sander van de	1635	Berg, Henk van de	1392
Eijk, Dick van der	1870	Tieleman, Wouter	1628	Sanders, Ralph	1380
Kotmans, Rob	1861	Streef, Jan Pieter	1615	Waerseggers, Edward	1380
Dekker, Jasper	1834	Strubin, Ivo	1614	Tadrous, George	1375
Kalma, Jildo	1828	Laar, Bert van de	1606	Visser, Willem	1355
Gerritsen, Andy	1813	Peereboom, Michiel	1602	Eisses, Job	1353

Berg, Jo van den	1344	Heyden, Jan van der	1299	Looijen, Jan	1199
Segers, Ron	1323	Zwartjes, Maarten	1293	Soeurt, Ric	1199
Awad, Karam	1322	Hattum, Karel van	1283	Wilde, Jan de	1198
Mercks, Ruud	1320	Vries, Silvia de	1268	Mercks, Marcella	873
Berg, Steef van de	1316	Adamson, Rob	1258	Blokker, Gre	802
Jaarsveld, Jos	1307	Warmerdam, Jan	1214		

FIDE Ratinglijst per 1 juli 2020

Op naam

Aarten, Marjolein	1450	Hersperger, Olivier	1798	Peereboom, Michiel	1731
Berg, Jeroen van den	1992	Hillebrandt, Remco	1959	Pijlman, René	1899
Bolhuis, Ridens	1905	Hufener, Thomas	1906	Pronk, Sven	2062
Bonoo, Iwan	1911	Jongh, Benno de	1955	Scheermeijer, Paul	2037
Boon, Thijs	1321	Kalma, Jildo	1826	Scheermeijer, Rob	1879
Coolen, Marlo	1771	Klein, Ron	2021	Schoffelman, Frans	2025
Cramer, Adrienne	1522	Kooiman, Tobi	2069	Schuur, Jan	1947
Cromsigt, Jeroen	1902	Kotmans, Rob	2027	Spanjersberg, Hans	1599
Dekker, Ichelle	1441	Laar, Bert van de	1626	Tieleman, Wouter	1760
Dekker, Jasper	1837	Littel, Leo	1878	Tuyl, Wim van	1876
Do, Huong	1664	Lubbers, Johan	2044	Veenstra, Frits	1866
Dreef, Bert	1514	Manuel, Peter	2049	Vlaming, Sjaak	1663
Eijk, Dick van der	1937	Meuwissen, Marc	1860	Walraven, Arie van	1680
Goes, Dirk	1850	Michel, Steve	1912	Winsemius, Jan	1897
Golbach, Floris	2006	Mohnkern, Ansgar	1975	Woestijne, Aldo van de	2006
Gr. in 't Wout, Partip.	1637	Patty, Thomas	1332		
Hattum, Karel van	1344	Pavordt, Frank v.d.	1794		

Op sterkte

Kooiman, Tobi	2069	Bonoo, Iwan	1911	Tieleman, Wouter	1760
Pronk, Sven	2062	Hufener, Thomas	1906	Peereboom, Michiel	1731
Manuel, Peter	2049	Bolhuis, Ridens	1905	Walraven, Arie van	1680
Lubbers, Johan	2044	Cromsigt, Jeroen	1902	Do, Huong	1664
Scheermeijer, Paul	2037	Pijlman, René	1899	Vlaming, Sjaak	1663
Kotmans, Rob	2027	Winsemius, Jan	1897	Gr. in 't Wout, Partip.	1637
Schoffelman, Frans	2025	Scheermeijer, Rob	1879	Laar, Bert van de	1626
Klein, Ron	2021	Littel, Leo	1878	Spanjersberg, Hans	1599
Golbach, Floris	2006	Tuyl, Wim van	1876	Cramer, Adrienne	1522
Woestijne, Aldo van de	2006	Veenstra, Frits	1866	Dreef, Bert	1514
Berg, Jeroen van den	1992	Meuwissen, Marc	1860	Aarten, Marjolein	1450
Mohnkern, Ansgar	1975	Goes, Dirk	1850	Dekker, Ichelle	1441
Hillebrandt, Remco	1959	Dekker, Jasper	1837	Hattum, Karel van	1344
Jongh, Benno de	1955	Kalma, Jildo	1826	Patty, Thomas	1332
Schuur, Jan	1947	Hersperger, Olivier	1798	Boon, Thijs	1321
Eijk, Dick van der	1937	Pavordt, Frank v.d.	1794		
Michel, Steve	1912	Coolen, Marlo	1771		

Op de set weet niemand hoe je een schaakbord fatsoenlijk opstelt

– door Roelf Jan Duin –

Dit artikel stond eerder in Het Parool van 29 maart 2020

Een bekende truc in films en reclames: zet een personage achter een schaakbord en hij straalt intelligentie uit. Dat zou misschien werken als het bord en de stukken eens goed stonden.

Op YouTube staat een filmpje waarin twee mannen te zien zijn die een potje schaak spelen. Daaronder een woordenwisseling:

Whitenightf3: 'Het bord staat verkeerd. Iedere beginnende schaker weet dat het veld rechtsonder wit hoort te zijn.'
Rihime: 'Shut up nerd.'

Wijsneuzerij en gescheld: op zich niets nieuws onder de zon in internetland. Maar deze fittie staat voor iets groters, iets wezenlijkers. Een botsing der wereldbeelden. Een schisma tussen preciezen en rekkelijken. Een ruzie die bovendien dwingt tot stellingname: hoort u bij de mensen die zich ergeren aan verkeerd opgestelde schaakborden of bent u van de school 'gut, waar zou je je druk om maken?'

Om die laatste categorie meteen maar te kaltstellen: ja, natuurlijk zijn er belangrijkere zaken op deze aardbol. Op de schaal van ergheid leggen verkeerd opgestelde schaakborden het af tegen oorlogen, hongersnoden en de uitbraak van vreselijke ziekten, maar dat geldt ook voor hondenpoep op straat en pratende mensen in een stiltecoupé, en daar winden we ons ook ongelooflijk over op. Dus laten we dit probleem alsjeblieft niet bagatelliseren: verkeerd opgestelde schaakborden op foto's en in films zijn een plaag die zo snel mogelijk uitgeroeid dient te worden.

De kwestie in een notendop: een juist opgesteld schaakbord heeft linksonder een zwart veld, rechtsonder een wit veld. De witte dame staat in de beginopstelling op een wit veld en de zwarte dame op een zwart veld. Tamelijk eenvoudig allemaal. En toch gaat het op foto's en films, waar het schaakbord vaak als een attribuut wordt gebruikt dat intelligentie of listigheid moet suggereren, vrijwel altijd fout. Of het bord is een kwartslag gedraaid, dus met een wit veld in de linkerhoek, of er staat een stelling op het bord waarvan iedereen met ook maar het minste verstand van schaken direct ziet: dit kan niet, dit slaat nergens op, hier heeft niemand de moeite genomen om even aandacht te besteden aan wat er op dat bord gebeurt.

Neem het YouTube-filmpje waarover *Whitenightf3* en *Rihime* het met elkaar aan de stok kregen. Oud-wereldkampioen boksen Vladimir Klitsjko wordt geïnterviewd terwijl hij een potje schaak speelt tegen een journalist van de Financial Times. Klitsjko heeft er speciaal een mooi pak voor aangetrokken, en ook het schaakbord is niet voor niets gekozen: de voormalig zwaargewicht wil laten zien dat hij meer is dan een spierbundel. Hij heeft ambities in het zakenleven. "Schaken helpt om focus te houden," zegt de interviewer, die Klitsjko complimenteert met zijn spel. "Je schaakt zoals je bokst: geen fouten maken, je tegenstander op afstand houden." Klitsjko lacht. Dan slaat hij de dame van zijn tegenstander, die terstond opgeeft.

Leuk gedaan, maar zoals in de discussiepanels door meerdere mensen wordt opgemerkt: er klopt geen hout van. Niet alleen staat het bord een kwartslag gedraaid, de dame en de koning zijn ook verkeerd opgesteld, en de zetten die beide spelers doen tonen geen enkele logica. 'Ik betwijfel of je dit wel schaken kunt noemen. Het is alsof je gaat voetballen met een rugbybal,' schrijft iemand.

Een schrale troost voor Klitsjko en de FT-journalist: ze verkeren in goed gezelschap. Van Barack Obama, die zich tijdens zijn presidentschap liet vastleggen door zijn vaste fotograaf Pete Souza terwijl hij schaakt op een bord dat een kwartslag gedraaid is. Van Kevin Spacey, die in de serie *House of Cards* als Frank Underwood snode plannetjes bedenkt terwijl hij achter een verkeerd opgesteld schaakbord zit. Bing Crosby in de film *Pennies from Heaven* uit 1936: idem.

De lijst films met schaakblunders is eindeloos, en het zijn niet de minste titels: *The Great Escape*, *What's New Pussycat*, *The Silence of the Lambs*, *The Shawshank Redemption*, *The Da Vinci Code*. Zelfs in de actiefilm uit 2015 die nota bene *Checkmate* heet, gaat het mis: acteur Danny Glover zit achter een bord met een onreglementaire opstelling.

Wiskundige Pepijn van Erp, die op zijn Wikipediapagina wordt omschreven als 'skeptisch activist' en in die hoedanigheid dubieuze wetenschappelijke claims onderzoekt voor de Stichting Skepsis, beheert de Tumblr-pagina Chess Fails, waar hij foto's van verkeerd opgestelde schaakborden verzamelt. "Ik ben er in 2015 min of meer voor de grap mee begonnen, maar het is inmiddels een behoorlijke collectie."

Van Erp, zelf een zeer behoorlijk amateurschaker, blijft zich erover verbazen hoe vaak het fout gaat in films, in reclames of in modefotografie. "Is het erg? Nee, dat niet, eerder ergerlijk. En grappig: het gaat vaak om enorm dure producties, waarbij aan de kleinste details aandacht wordt besteed, en waar ontzettend veel mensen op de set rondlopen. Is er dan niemand die dat bord even fatsoenlijk kan opstellen?"

Woody Allen in *What's new pussycat?*

The Simpsons

Dat regisseurs en fotografen een fascinatie hebben voor het schaakspel is niet verwonderlijk. Alleen al vanwege esthetische redenen is het bord een geliefd rekwisiet: twee mensen die voorovergebogen, diep in gedachten verzonden en zwijgend tegenover elkaar zitten, is een treffend beeld. Het schaakbord is een manier om personages diepte te geven: schakers worden geassocieerd met intelligentie, tactisch vernuft en geslepenheid. Voor vrouwen die schaken komt daar dikwijls nog een erotische component bij. Het is een filmcliché: een femme fatale, diep decolleté, stilettohakken, neemt vertraagd een trek van haar sigaret, kijkt haar mannelijke tegenstander strak aan, pakt een stuk op en zet het krachtig weer neer op een van de 64 velden. De man kijkt verdoemd naar het bord, dan naar de vrouw, en weer terug naar het bord. Hij staat schaakmat. En in de volgende scène wordt hij vermoord met een ijsprijem. Of zoiets.

Advocaat Bénédicte Ficq en acteur Jeroen Spitzenberger werden in het dubbelinterview in de Linda van vorig jaar oktober gefotografeerd terwijl ze aan het schaken zijn. Daar was over nagedacht: het nummer had als thema ‘slim is sexy’. Het is een fraai beeld: tegen een zwarte achtergrond zitten de twee tegenover elkaar, beiden gekleed in zwart-wit, op de vloer ligt vinyl dat correspondeert met de zwart-witte velden van het bord. Maar, inderdaad, het bord staat verkeerd.

“Ja, een totaal debiele foto,” zegt Ficq aan de telefoon. Ze herinnert zich de fotoshoot nog goed. “Het was de heetste dag van het jaar, het ging allemaal heel chaotisch en er was niemand die ook maar een seconde de stelling op het bord op werkelijkheid beoordeelde.”

Jeroen Spitzenberger en Bénédicte Ficq

Ficq leerde in haar jeugd schaken, zag dus dat het bord niet goed stond en heeft dat ook gezegd, maar het werd niet belangrijk gevonden. “Toen heb ik er verder maar niet meer over doorgezeurd.”

Fotograaf Jip Merkies weet ook nog hoe de sessie verliep. “Het idee van dat bord kwam van de beeldchef van Linda. Het stond in het *moodboard* dat voor deze shoot was gemaakt. Wij hebben die ochtend nog een schaakspel geregeld bij een spelletjeswinkel, omdat het bord dat we hadden niet geschikt was.” Merkies, zelf geen schaker, wist wel dat het bord een kwartslag gedraaid stond. “Maar dat was voor de foto niet heel belangrijk. Wel hebben we een realistische stelling op het bord gezet, die ook nog een mooi beeld gaf, met witte en zwarte stukken aan beide kanten van het bord.”

De beste intenties, maar toch nog de fout in gaan. Dat gold ook voor André van Duin toen hij de rol van Evert ging spelen in *Het geheime dagboek van Hendrik Groen*. Acteren ging hem lastig af, zei hij in een interview in de Volkskrant. “Bij het schaken bijvoorbeeld, moest elke zet kloppen, want er zijn altijd kijkers die denken: dat k  n helemaal niet! Dan moest ik   n aan mijn tekst   n aan die zetten denken.” En toch gaat het op de persfoto van de serie alsnog faliekant mis: Van Duin zit achter een gedraaid bord, waarop de koning en dame ook nog eens op de verkeerde plek staan.

From Russia with love

Ook de makers van *From Russia with Love*, de James Bondfilm uit 1963, hadden de beste bedoelingen. In een scène speelt de Tsjechische boef Kronsteen, van het Spectre-syndicaat, tegen de Britse grootmeester MacAdams. Regisseur Terence Young heeft zijn huiswerk gedaan: op het bord staat een stelling uit een partij tussen oud-wereldkampioen Boris Spasski en David Bronstein, gespeeld tijdens het Russisch kampioenschap van 1960. Deze partij wordt door schaakexperts beschouwd als een van de elegantste stellingen die ooit op het bord is verschenen. Alleen: twee cruciale witte pionnen ontbreken.

David Edmonds, die een boek schreef over de legendarische WK-match tussen Spasski en Bobby Fischer in 1972, deed uitgebreid onderzoek naar schaakstellingen in films, en ergerde zich kapot aan de omissie. 'Voor *From Russia with Love* was een multi-multi-multimiljoenenbudget beschikbaar, en dan kunnen ze niemand vinden die de stelling op het bord goed zet. Niets is irritanter voor een schaker,' schreef hij in het artikel *Why movies get chess wrong*, dat vorig jaar op Medium.com verscheen.

Irritant. Ergerlijk. Wel grappig. Zowel Van Erp als Edmonds, die een studie hebben gemaakt van verkeerd opgestelde schaakborden, zijn mild in hun oordeel over de vele blunders in films. Die geven hooguit blijk van valse pretentie: mensen die zich intelligenter willen voordoen dan ze zijn en door de mand vallen. Ach.

In zijn boek *Echte pretentie*, dat vorig jaar verscheen, bepleit schrijver Joost de Vries zelfs dat 'doen alsof' nog altijd te prefereren is boven ons te verzoenen met de middelmaat. Sterker nog: pretentie is de motor voor vooruitgang, schrijft hij. 'De waarde van pretentie, cultureel of anderszins: om intellectueel te worden, moet je eerst een pseudo-intellectueel zijn. (...) Je bent *wannabe* voordat je authentiek bent. Je bent pretentiek, tot je het niet meer bent. Maar dan ben je hopelijk net iets meer dan je eerst was.'

Met andere woorden: het begint met films en foto's waarop mensen net doen alsof ze kunnen schaken, en uiteindelijk zal de edele schaaksport er alleen maar beter van worden.

Had YouTube-reaguurder *Rihime* dan misschien toch een punt met zijn *'shut up nerd'*?

Niet helemaal. Want hoe funest het bagatelliseren van het probleem van de verkeerd opgestelde schaakborden kan zijn, openbaart zich in Osdorp. Daar, op de kruising van Tussen Meer en Hoeken es, staan sinds november vorig jaar op een speelplaatsje aan het water drie tafels met schaakborden erop. Aan beide zijden staan stoelen, die, net als de tafel, aan de grond zijn vastgeklonken. En inderdaad: twee van de drie borden staan verkeerd. Of de stoelen staan verkeerd, het is maar net hoe je het bekijkt. Hoe dan ook: de borden zijn op deze manier totaal onbruikbaar.

Verkwisting van gemeenschapsgeld. Het pleintje moest 'een mooie en gezellige ontmoetingsplaats voor alle leeftijden' worden, laat het stadsdeel desgevraagd weten. De schaakborden waren een wens van de buurtbewoners en kostten in totaal 5.939 euro. Niemand die bij het neerzetten van de tafels een moment heeft nagedacht over het zwarte veld dat linksonder moet staan. Bij de feestelijke heropening van het pleintje was er ook niemand die erop aansloeg.

"Het stadsdeel laat de schaakborden zo snel mogelijk draaien," antwoordt de woordvoerder van stadsdeel Nieuw-West op een serie, toegegeven, tamelijk wijsneuzerige schriftelijke vragen over deze kwestie. De toon van de mail van de woordvoerder is professioneel en ambtelijk. Maar tussen de regels door lees je wat men gedacht moet hebben op het stadsdeeltkantoor: *shut up nerd*.

Op de kruising Tussen Meer/Hoeken es. De stoelen zijn inmiddels hersteld. Overigens moeten schakers die van het bord gebruik willen maken zelf stukken meenemen, want die schitteren door afwezigheid.

Schaken en drank

“Ik vind dat whisky de geest stimuleert, in het bijzonder wanneer men in een zwaar en langdurig gevecht is verweekeld. Alcohol helpt mij het hoofd helder te houden.”

Dit is een enigszins vrij vertaald citaat van de Egelsman Joseph Henry Blackburne, en het zal sommigen goed doen dit te lezen. In welk verenigingslokaal kun je tegenwoordig nog whisky krijgen? De betere schaker van tegenwoordig zal echter meewarig het hoofd schudden. Hij drinkt weinig en rookt niet. Hij jogt en gaat bijtijds naar bed. Natuurlijk, hij heeft niet veel geld. Hij leeft sober. Zijn beetje geld wordt aan het fotokopiëren van schaakboeken besteed.

Vanwege zijn schitterende aanvalspartijen, vooral met de zwarte stukken, had Blackburne als bijnaam ‘de zwarte dood’. Whisky, de lievelingsdrank van Blackburne, was toentertijd populair in Groot-Brittannië. Ook Cecil de Vere, de eerste officiële schaakkampioen van Engeland, en James Mason, de meest notoire alcoholist uit de schaakgeschiedenis, die tijdens zijn partij middenin de toernooizaal met zijn diepe bas Ierse volksliederen ten gehore kon brengen, kozen voor whisky.

Tijdens een groot internationaal toernooi in Monte Carlo zat de Poolse grootmeester David Janowski achter zijn bord te wachten op Mason, zijn tegenstander. Diens klok liep al een tijdje. De concurrentie had er baat bij dat Mason zo snel mogelijk werd gevonden, omdat hij als de *Angstgegner* van Janowski door het leven ging en de partij met het oog op het prijzengeld moest worden gespeeld. Mason werd in een roes van dronkenschap op een bank in een nabijgelegen park gevonden, wakker gerammeld en naar zijn bord gebracht en versloeg Janowski in een fraaie offerpartij, waarvoor hij nota bene de schoonheidsprijs ontving. Janowski ging vervolgens op zijn hotelkamer het meubilair te lijf onder het schreeuwen van “Waarom moet ik altijd van die idioot verliezen?”

De Russische maestro Michail Tsjigorin, die aan het einde van de negentiende eeuw tegen Steinitz twee matches om het wereldkampioenschap speelde en eervol verloor, dronk wodka. Hij was een virtuoze combinatiespeler, wiens aandacht – zo leek het dikwijls in de praktijk – in het zicht van de haven dusdanig verslapte dat hij de winst miste. Was de oorzaak drank? Deels. In zijn dagelijks leven was Tsjigorin gewend dag en nacht te verwisselen. Dat betekende dat hij aan het eind van de middag opstond en pas in de vroege ochtend naar bed ging. Bij het spelen van toernooien speelde zijn dag-en-nachtritme hem parten. Ook zijn Duits-Russische vriend Emmanuel Schiffers was een liefhebber van wodka. Hij stierf na een reeks alcoholische psychosen in een krankzinnigeninrichting in zijn geboortestad St. Petersburg.

Toen kanker als doodsoorzaak nog nauwelijks bekend was en aids nog niet bestond, was het overmatig gebruik van alcohol een van de belangrijkste oorzaken dat schakers jong stierven, bij voorkeur voorafgegaan door een verblijf in het gekkenhuis.

Op mijn club mag meegenomen drank niet worden genuttigd. Ofschoon deze leefregel lang niet overal geldt, heeft hij mijn instemming. Bier en wijn zijn goedkoop, en achter de bar dient omzet te worden gemaakt. Toch wordt er af en toe een bidonnetje naar binnen gesmokkeld. Iemand zei me dat er whisky in zit. Naar andere brouwsels kun je raden. Schakers zijn drinkers.

Uit Prettige partij (1998), door Errit Petersma

Errit Petersma was een bekende figuur in het Amsterdamse schaakleven. Met name op bestuursgebied heeft hij veel werk verricht. Zo was hij van 1983 tot en met 1989 voorzitter van Caissa, van 1989 tot en met 1995 voorzitter van de SGA, en van 1997 tot en met 2004 voorzitter van het Max Euwe Centrum. Hij overleed op 5 juni 2013 op 73-jarige leeftijd.

Willen we meer of minder schaken? Meer, meer, meer!

– door Sander van de Wiel –

Natuurlijk hebben we als club veel minder geschaakt de afgelopen maanden. De opkomst online op de vaste clubavond is nog niet zo massaal als onze clubavond op het Bilderdijkpark. Dat is jammer, maar ook wel te verklaren.

Een aantal clubgenoten heeft de afgelopen tijd echt meer gespeeld, online, en dat begon allemaal vrij snel na de intelligente lockdown. In de appgroep van SVAW worden veel nieuwtjes en zin en onzin over schaken besproken (mail of app me als je wilt worden toegevoegd). Al snel hoorden we van Floris Golbach dat er op Lichess.com (download die app of bezoek die site) een alternatieve schaakcompetitie werd opgezet.

Schaakclubs of bevriende schakers kunnen teams formeren en werden uitgenodigd om elkaar in snelschaakpotjes te bestrijden. Floris plugde Amsterdam West als een fijne deelnemer en al snel kon er op zondagavond worden meegedaan aan een zogenaamde teambattle in een zogenaamde Arena. Dus als je partij erop zit wacht je op de eerstvolgende tegenstander. Met drie minuten op de klok en twee seconden increment per zet. Dus geen potjes voor spelers die lang willen nadenken of snel in paniek raken. Ik besloot een kijkje te nemen. Met een ELO lager dan 1800 was er weinig te zoeken, of je moet zo bedreven in het tempo zijn als Partipan Groen in 't Wout en Casper Hoorn, die ik meerdere keren aan de bovenkant van de puntenpakkers van SVAW heb zien eindigen.

En sterke tegenstand, met clubs als Spijkenisse, Sissa en Caissa. Floris Golbach is de grote (2 meter +) initiator geweest van dit schaakfeest (zo'n jongen moet natuurlijk gewoon een keer gevraagd worden voor een bestuursfunctie). Tycho Burgerhoff heeft denk ik de meeste punten gepakt en was degene die ook de zoom meeting opzette en iedereen scherp en gemotiveerd hield tijdens en na de wedstrijd.

Zelf besloot ik me nuttig te maken als supporter, ik had weinig behoefte om als kanonnenvoer te dienen voor spelers als 'Swampdragger' (2350) of 'Alapin94' (2373). Dat is nog zo'n dingetje; anoniem schaken met een alias. Al die partijtjes blijven bewaard, en dan wil je liever niet dat je onder je eigen naam speelt. Want mochten we nog een keer een normale competitie gaan spelen, dan gaat iedereen jouw partijen opzoeken en kijken wat je speelt. Maar voor de toeschouwer wordt het wel lastig om te kijken wie er nu namens jouw club speelt.

Uiteindelijk hebben de afgelopen maanden Floris, Tycho, Sven, Tobi, Mark, Ansgar, Partipan, Casper, Frank, Jan, Remco, Thomas, Jeroen (x2), Jasper, Peter, Serkan, Tjark, Paul (H.) en vast nog een aantal die ik nu vergeet de eer van Amsterdam West hoog gehouden. Want er werd behoorlijk goed gespeeld. De matches duren ongeveer 2 uur en in die tijd wordt er dus geschaakt, scores uitgewisseld via whatsapp en zoom meetings gehouden. Schakers lijken ineens wel multitaskers. Later die avond of de volgende ochtend in de appgroep vaak gevolgd door een analyse (of blundercheck) van Tobi Kooiman.

Er werd nog wel eens vals gespeeld door spelers (van andere clubs, natuurlijk) die iedere zet lang nadenken, ook bij het simpel terugnemen van een stuk (want je moet wel de zet invoeren in het schaaksoftwareprogramma dat op een ander scherm meedraait...), maar over het algemeen verliep het in een redelijk sportieve, maar bloedfanatieke, setting.

Sportieve rivaliteit was er voornamelijk op zondag als onze vrienden uit Amsterdam Zuid (Caissa) meespeelden. Toch lekker dat Amsterdam West bijna altijd hoger eindigde. En soms werd de match gewoon met overmacht gewonnen.

Staunton Teambattle Zondag Team Gevecht

1	SV Amsterdam West	Tampawn 45 + 43 + 38 + 36 + 36	198
2	SG Staunton 1871	Govert 32 + 26 + 21 + 17 + 11	107
3	Almelo Emmen combinatie	GuyBielderman 27 + 17 + 11 + 8 + 4	67
4	Schaakclub Van der Linde	Bassam76 24 + 0	24
5	SV Vredeburg	TacticalBert 14 + 4 + 2 + 0	20
6	ZSG	Mr_Jasper 12	12
7	Schaakclub Dordrecht		0
8	Spaskys		0
9	Schaakvereniging Sliedrecht		0

(toen Roasted chess nut nog gewoon Tampawn was)

Zo nu en dan werd ook de scalp gepakt van een veel hoger gerate tegenstander. Bijvoorbeeld Casper, die hieronder pakt op g7 (met de dame!) en er tegelijk aan wordt herinnerd dat het nog beter had gekund.

Lekkere partij tegen die IM inderdaad Casper!
 Maar waarom sla je in deze stelling nou op g7?

Hij won en door het 'pesten' van een IM werd hij wel meteen de publiekslieveling van de match.

Later werd er ook op woensdag een wedstrijd tegen Noord-Hollandse teams gespeeld, en ook op vrijdag werd er nog geschaakt. Dat is zes uur schaken, en dan hebben we de donderdagavond niet meegeteld. Dus veel clubgenoten hebben de afgelopen maanden echt meer geschaakt dan die paar uurtjes op een reguliere Bilderdijkpark-donderdagavond. Nu de zomer is aangebroken, ligt de competitie een beetje stil, maar ik denk dat deze schaakvorm de komende tijd wel een blijvertje is.

O ja, over die aliassen van onze clubgenoten op Lichess nog even. Sinds kort weet ik dat we een clubgenoot hebben die digitaal speelt onder de alias 'mijn grote score'. Wat op zich al een goede schaaknaam is, maar nog beter wordt het wanneer je je realiseert dat dit een anagram is van zijn echte naam (voor-en achternaam).

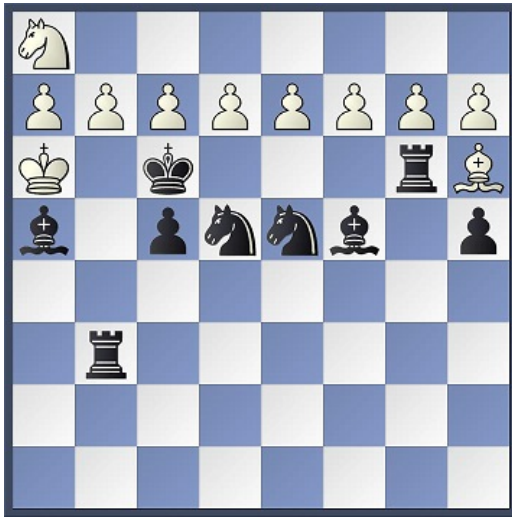
Daarom zal ik voor jullie een tipje van de sluier oplichten, want inmiddels weet ik wie onder welke naam speelt. Hieronder een tabel. Achter iedere Lichess alias heb ik (in het Engels) een anagram gezet van de echte SVAW-speler. Zo maken we er ook nog een zomerpuzzel van. En eventuele tegenstanders van echte clubs zijn volgend seizoen (deo volente) langer bezig met het ontmaskeren van de anagrammen dan met het voorbereiden op een wedstrijd. Pure winst.

Een goede zomer gewenst van jullie secretaris,
Dwarves end alien

Alias	Anagram
Cass80	Soa pro ranch
Pipo de Clown112	Choirs golflab
Smuis	Jaws menu is in
HetGroteEerste	Sven Pronk
Roasted chess nut	Furry chef both go
Langeraar	fart and provoked van
Kidlonger	Shaken norm rang
Thomas50000	Me fortune hash
Topsportbeleid	Tini oak boom
Eric29	Wiretapping nut ran too
looksstrong	Banjo revenge nerd
Tubbie toetje	Her lap mule
Apuaserkan	A zeros knock
Japer	Jerk parks seed
Marnac	I knew renumber oak
Albinus	Ultra pee man

In 1998 publiceerde de Amerikaanse schaker Eric Schiller zijn boek 'Unorthodox Chess Openings'. Tony Miles schreef de volgende recensie in het schaaktijdschrift Kingpin: "Utter crap".

De schoonheid van het spel

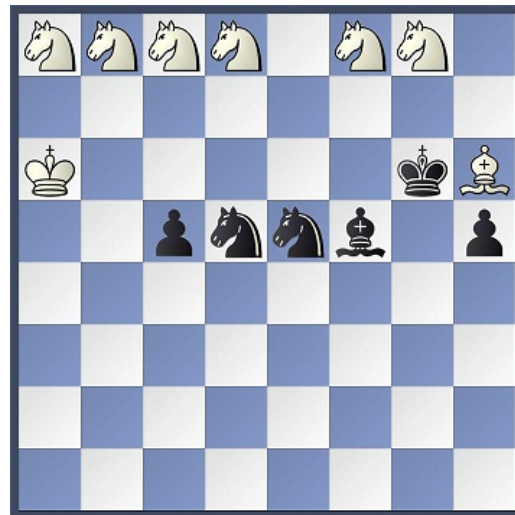

Opgave: wit geeft mat in 8.

De slotstelling komt er dan als volgt uit te zien:

Je moet er maar op komen!

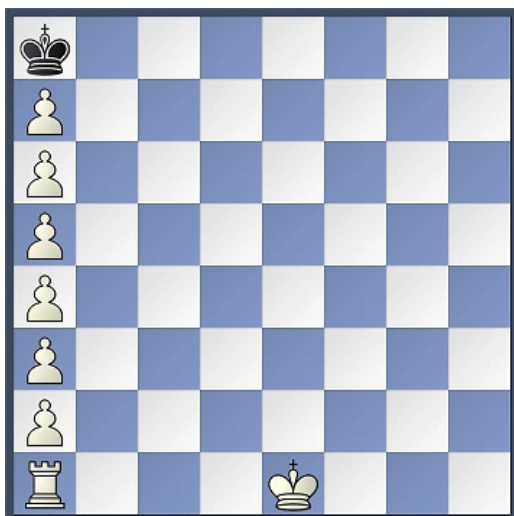
De studie hiernaast, met alle witte pionnen op de zevende rij, is een grap van de begaafde Amerikaanse componist William Shinkman, die leefde van 1847 tot 1933. Van hem zijn circa 3.500 studies bekend!

De niet alledaagse oplossing luidt als volgt:

1. b8P+! Txb8; 2. axb8P+ Kd6; 3. c8P+

Het idee begint duidelijk te worden: wit haalt allemaal paardjes. En allemaal met schaak!

3. Ke6; 4. d8P+ Lxd8; 5. exd8P+ Kf6; 6. g8P+ Txb8; 7. hxg8P+ Kg6; 8. f8P mat.

Opgave: wit geeft mat in 8.

Zelfde componist, en alweer mat in 8. Stonden de witte pionnen in de vorige opgave allemaal op de zevende rij, nu staan ze allemaal op de a-lijn!

1. 0-0-0! Kxa7

What else?

2. Td8

Snijdt de terugweg van de koning af.

2. Kxa6; 3. Td7 3. Kxa5; 4. Td6 Kxa4

En zo moet de koning alle pionnen opeten, zodat hij uiteindelijk met een volle maag aan zijn einde komt.

5. Td5 Kxa3; 6. Td4 Kxa2; 7. Td3 Ka1; 8. Ta3 mat.

Schaakkracht verbeteren in coronatijd

– door Casper Hoorn –

Sinds we niet meer op de club spelen, zijn we steeds meer op onszelf en de online wereld aangewezen als het om schaken gaat. Je zou zeggen dat dit een ideale tijd is om eindelijk eens serieus te gaan studeren om het zo gewilde niveau te bereiken. Er zijn allerlei verschillende apps die je hiermee kunnen helpen. Schaken en e-learning lijken een ideale combinatie, altijd een schaakapp bij de hand, en naast schaakvideo's zijn er ook nog de schaakboeken. Ik krijg altijd de indruk dat het voornemen om een schaakboek te lezen vaak groter is dan het daadwerkelijk lezen ervan. Maar hoe zou je vanuit de kennis die er is op het gebied van leren, de verschillende vormen van leren in het schaakspel moeten bekijken? Wat is effectief en is hier wel een eenduidig en eenvoudig antwoord op te formuleren?

Chessable

Allereerst wil ik stilstaan bij Chessable. Ik heb twee chessable courses aangeschaft. En eerlijk is eerlijk, in plaats van al die schaaknotities te ontcijferen in mijn hoofd of op een bord (zoals bij een schaakboek), ga je dat doen door te klikken en direct de stellingen te doen op een schaakbord op je computer. Mijn eerste indruk is dat het heel veel klikken is. Chessable werkt als volgt: je krijgt een introducerend hoofdstuk (net als in een boek) en na een korte inleiding volgt een voorbeeldpartij met notities. Daarna krijg je een aantal cruciale lijnen voorgeschoteld die je vaak zult tegenkomen in bepaalde varianten (dit zijn er tientallen). Deze varianten gaan vrij ver en diep. Doordat je ze heel vaak moet herhalen, en doordat je de fouten die je maakt in het herhalen twee keer zo vaak aangeboden krijgt, is de kans aanwezig dat je veel varianten in korte tijd uit je hoofd leert. In het begin werd ik enthousiast over een nieuwe 'course' in Chessable, eindelijk af van die schaakboeken waarin ik telkens zelf alle zetten op een bord moet naspelen (bij gebrek aan een hoofd waarin ik deze schaaknotities voor me zie). Na verloop van tijd merkte ik echter dat ik vaak helemaal niet snap waarom ik mezelf een volgorde van zetten aanleer. In blitzpotjes (kort na het memoriseren) merk ik dat ik al veel varianten kwijt ben, de volgorde omdraai, en soms in een situatie terecht kom die volgens Chessable prima is, maar waarna ik geen idee heb wat ik moet doen. Kortom, Chessable helpt wellicht om je een hoop varianten eigen te maken, maar zonder verdere uitleg raad ik het af. Een schaakboek bevat veel meer notities en uitleg, zodat je beter snapt waarom je iets speelt. Chessable heeft de optie om de video's ook te betalen, dat lijkt me inderdaad een ideale combinatie. De chessable courses zijn echter veel duurder dan het boek, en de video's zijn idioot veel duurder dan de normale course. Daarnaast zou je het liefst Chessable als handige app willen hebben om makkelijk varianten uit je hoofd te leren. De conclusie is dat Chessable net zo iets is als het uit je hoofd leren van woorden en zinnen in een andere taal. Als je daadwerkelijk in een andere taal moet spreken, moet je vooral veel oefenen, en heel vaak komen die net aangeleerde zinnen nooit van pas op het moment dat je ze nodig hebt.

Schaakboeken

Zijn schaakboeken dan zoveel beter? Als je de vorige alinea over Chessable las, zou je dat bijna verwachten. Daniel King is een warm voorstander van schaakboeken, en dan vooral met een schaakbord erbij. In zijn optiek leer je zetten beter door het op een echt schaakbord te na te spelen, omdat je dit bij echte partijen ook moet doen. Dat is het verschil tussen 2-D en 3-D, blijkbaar herken je bepaalde varianten minder goed in een live (3-D) partij, als je dit 2-D hebt aangeleerd. Hier zit wat in. Je moet meer moeite doen voor een schaakboek, omdat je zowel moet lezen als de schaaknotities moet vertalen. Dit is vermoedelijk de reden waarom een hoop mensen het opgeven. In een prikkelrijke omgeving met een mobiele telefoon, laptop en dergelijke maakt dit dat je makkelijk afgeleid bent. Dus wellicht is er, met deze zomervakantie (zonder apparaten?) voor de boeg, hoop.

Hoewel ik vooral schaakopeningsboeken koop, kan ik me voorstellen dat je schaakboeken misschien veel beter kunt gebruiken voor schaakstrategie of positioneel schaak. Het boek waar ik langere tijd in aan het studeren was (het langste ooit) is *How to reassess your chess* door Jeremy Silman. In dit boek gaat het er veel meer om om positionele kernaspecten van het spel beter te leren begrijpen, en minder om een bepaalde opening te leren (memoriseren en snappen), maar vooral om het begrijpen van kernprincipes. Ik moet zeggen dat deze kernprincipes goed toepasbaar zijn op veel situaties, zodat de beroemde uitspraak van Kurt Lewin ("There is nothing so practical as a

good theory') blijkt te kloppen. Dat is het prettige van deductie, als je een kernprincipe snapt kun je dat in veel situaties toepassen. Vermoedelijk werkt Chessable goed in het memoriseren van zetten, beter dan een boek, terwijl het snappen van een opening weer beter werkt via een boek. En ten slotte werkt een boek ideaal als het gaat om het snappen van strategische kernaspecten, net zoals een leerboek tijdens een studie.

Snelschaken en schaakapps

Hoewel het belachelijk is om te veronderstellen dat je beter leert schaken door veel te snelschaken, leer je wel snel te handelen en een breed inzicht in veel stellingen te ontwikkelen. De doeners onder ons zullen zich meer aangesproken voelen door een manier van leren die vooral eerst uitgaat van doen. Wil je echter meer halen uit al die blitzpotjes, dan zou je je partijen moeten analyseren, niet alleen de blunders maar ook waar het mis ging in de opening (of juist goed) en welke typische stelling je lastig vond. Zo heb je bij chess.com een app bij openingsverkenner, die je laat zien hoe je scoort met welke opening (per zet krijg je statistieken). Daarnaast heb je nu zelfs partijanalyses via chess.com, waarbij deze aangeeft welke onderdelen van je spel aandacht verdienen. Bij lichess, chess.com en chess24 heb je daarnaast de optie om een openingsverkenner makkelijk te combineren met een engine. Als je dan een bepaalde opening vaak speelt, dan weet je het vaak niet meer in een bepaalde stelling, of het ging mis in een bepaalde variant, die kun je dan opzoeken en vanaf daar op zoek gaan naar wat je beter had kunnen doen. Zo kom ik vaak op nieuwe varianten (soms zijn daar nog geen namen voor, of hele obscure namen) die erg speelbaar zijn en vaak onbekend omdat veel varianten niet in openingsboeken of video's staan. Dus snelschaken, rapid of correspondentieschaak, aangevuld met handige schaakapps, kan heel goed werken. Daarnaast adviseert de heer Mohnkern me maandelijks om meer te werken aan tactics. Eerlijk is eerlijk, niets is zo makkelijk geworden dan het dagelijks oefenen van tactics op een schaakappje. Het helpt om veel voorkomende tactische stellingen te herkennen, maar soms loeren we te veel naar tactieken en vergeten we dat we soms zuiver positioneel moeten schaken als de stelling daarom vraagt.

Schaakvideo's

Niets is zo ontspannen dan een expert die jou vertelt hoe je bijvoorbeeld eindspelsituaties of een bepaalde opening moet spelen, of het over strategie heeft. Als je ervan houdt en makkelijk leert van de kunst afkijken (leren door te observeren), dan past dit goed. Het enige risico is dat de expert er vaak vol zelfvertrouwen over praat (dan heb je een goede stelling, of zwart staat hier veel beter), maar dat je als leek soms geen idee hebt wat je zelf moet in zo'n stelling. Een video is inspirerend, en je snapt wel waarom je iets speelt omdat dit vaak goed wordt uitgelegd, maar opeens achter het schaakbord is het lastig om te onthouden. En dan merk je ineens dat de zetten nog niet zijn ingesleten, dus vaak kan een combinatie van een schaakvideo of een boek werken met het combineren met Chessable of snelschaken (met analyse achteraf) om het eerst te begrijpen en daarna in te slijten.

The real thing?!

Toch leuk, al die manieren om te leren. Ik vermoed echter dat de meesten van ons in elkaar zitten als Duke Ellington: "I don't need time, I need a deadline". Wanneer we geen echte druk of noodzaak ervaren, waarom zouden we ons dan eindeloos verdiepen in openingen, moeilijke boeken of het memoriseren van zetten? Er zijn een hoop auteurs die beweren dat je pas echt kunt leren in de context waar je het ook moet toepassen, dus in partijen van 1½ uur op de club, of op toernooien. Hoe vaak merk je immers niet dat al die geweldige oefeningen die je hebt gedaan, en al die specifieke openingskennis, niet toepasbaar bleken in die lange partij. En dat het in die lange partij vooral ging om lange tijd geconcentreerd de beste zetten te spelen, diep kunnen rekenen, je niet laten afleiden door tijdsdruk of je gevoel van onzekerheid over een stelling, of dat je in een mindere stelling veerkrachtig bent. Hoewel training geweldig is, moet je het ter plekke weten in te zetten. Hoewel altijd wordt verondersteld dat je de kennis die je hebt opgedaan in de leersituatie moeiteloos kunt overzetten naar de praktijk, blijkt dit vaak tegen te vallen. Voldoende tactisch inzicht en openingsinzicht is dan voldoende, het gaat vooral om de gedrevenheid om te winnen, je mentale gesteldheid, je rekenvermogen en slimheid gedurende de partij. Vaak weet ik dat ik niet gewonnen heb door mijn overgrote kennis of briljante zetten, maar gewoon door psychologische slimmigheidjes. Bijvoorbeeld door sneller te spelen dan je tegenstander, het spelen van onbekende openingen, niets willen forceren en de tijd nemen in stellingen wanneer het nodig is, dat zijn de juiste beslissingen. Ga dat maar eens oefenen. Maar hoe? Gaat de club eindelijk weer open?

De zaak Uhlmann

– door Dirk Goes –

Grote FIDE-evenementen worden tegenwoordig niet meer in Nederland georganiseerd, maar vroeger was dat wel anders. Met name in de jaren '50 van de vorige eeuw had Nederland op dat gebied een uitstekende reputatie opgebouwd met de organisatie van het wereldschaaktoernooi 1950, de schaakolympiade 1954 en het kandidaten-toernooi 1956, die alle in Amsterdam werden gespeeld. Met dat in het achterhoofd leek het de FIDE destijds een goed idee om in 1960 de organisatie van een van de zonetoernooien te gunnen aan het Gelderse Berg en Dal.

Gespeeld werd door 18 deelnemers in Hotel Groot Berg en Dal te Ubbergen, vlakbij Nijmegen, van 19 november tot en met 16 december 1960. Dat was althans de bedoeling, maar er deed zich een probleem voor toen het ministerie van Buitenlandse Zaken weigerde om een inreisvisum te verstrekken aan de Oost-Duitser Wolfgang Uhlmann op grond van met de West-Duitse regering gemaakte afspraken. Waarschijnlijk was dat bedoeld als sanctie voor het feit dat enkele maanden eerder de Oost-Duitse regering een scherpe beperking van het personenvervoer tussen Oost- en West-Berlijn had doorgevoerd. Het was de tijd van de koude oorlog.

De Oost-Duitse schaakbond toonde zich verbolgen en eiste in een verklaring het onbeperkte recht van zijn spelers op deelname aan FIDE-toernooien, zoals uitdrukkelijk in de statuten van de FIDE was vastgelegd, en de Russische schaakbond deed er nog een schepje bovenop door te stellen dat ze het zonetoernooi in Berg en Dal niet erkende en dat het zou moeten worden gehouden in een land waar alle deelnemers gelijke rechten hebben.

De kwestie leidde tot kamervragen van CPN-politicus Marcus Bakker, maar staatssecretaris Van Houten van Buitenlandse Zaken was van mening dat de Nederlandse regering niets kon worden verweten. Van Houten: *“Wanneer wij moeten kiezen tussen het belang van een schaaktoernooi en het wijken voor de druk uitgeoefend door het Oost-Duitse regime, is de keuze voor ons niet moeilijk.”*

Saillant detail hierbij was dat zijn baas, minister van Buitenlandse Zaken Joseph Luns, zitting had in het erecomité van het zonetoernooi. Luns had over zijn hart kunnen strijken, maar deed het niet.

Inmiddels had de pers zich op de kwestie gestort, waarbij met name het communistische dagblad ‘De Waarheid’ flink van leer trok. De krant sprak van NAVO-bemoeizucht, beschouwde de zaak als een koudeoorlogsdaad, en sprak van Nederland als een land met een regering die opzit en pootjes geeft aan de West-Duitse bondskanselier Konrad Adenauer. De Waarheid, in een redactioneel commentaar: *“De heer Luns volgt trouw de bevelen op die hem over deze kwestie uit Bonn worden gegeven en vernietigt daarmee de goede naam die het Nederlandse schaakleven zich door hard werken in de wereld heeft verworven.”*

Inmiddels was Uhlmann samen met zijn secondant Arno Otto toch naar Nederland afgereisd. Voorafgaand had hij KNSB-voorzitter Van Steenis per telegram verzocht hem te komen afhalen in verband met verwachte moeilijkheden bij de douane. Op 18 november 1960 kwamen ze onder grote belangstelling van de media om 13.30 uur aan op Schiphol met een vliegtuig van de Poolse luchtvaartmaatschappij LOT, met een *Bescheinigung* van de Nederlandse consul-generaal te West-Berlijn op zak, waarin stond vermeld dat er geen bezwaar was tegen een verblijf. Dat was echter niet genoeg om toegang te verkrijgen, want de marechaussee verlangde ook nog een NAVO-visum (een zogeheten Temporary Travel Document), en dat hadden ze niet. De commandant van de marechaussee te Schiphol, adjudant Veldman, belde met het ministerie van Buitenlandse Zaken en kreeg opdracht hen de toegang te ontzeggen. Uhlmann reageerde teleurgesteld: *“Binnen de schaakfamilie zijn er nooit politieke moeilijkheden. Dit is de eerste maal dat ik zoiets meemaak. Ik betreur dit ten zeerste.”*

Om 15.00 uur reisden Uhlmann en Otto onverrichter zake met hetzelfde toestel waarmee ze gekomen waren terug naar de DDR.

Aankomst op Schiphol. Tweede van links Otto, derde van links Uhlmann, uiterst rechts Van Steenis.

De overige Oostbloklanden toonden zich solidair met Uhlmann en trokken uit protest een voor een hun kandidaten terug, zodat er uiteindelijk nog maar 10 spelers overbleven, waaronder de Nederlander Barendregt. De IJslander Olafsson won het gedecimeerde toernooi met 7½ uit 9, terwijl de tweede plaats met 7 uit 9 werd gedeeld door de West-Duitser Teschner en de Oostenrijker Dückstein. Barendregt eindigde in de middenmoot.

Eind goed al goed, zou je zeggen, maar de FIDE verklaarde het toernooi ongeldig en besliste dat het moest worden overgespeeld, en wel van 28 juli tot en met 12 augustus 1961 in het Tjechische Mariánské Lázně, het voormalige Marienbad. Olafsson won opnieuw (12½ uit 15), gevolgd door de Tjech Filip (12) en, jawel, Uhlmann (10½). De nummers 2 en 3 van Berg en Dal, Teschner en Dückstein, speelden een match om een plaats in het interzonale toernooi. Bij een 3-3 stand werd Teschner de gelukkige nadat Dückstein zich terugtrok.

Fridrik Olafsson.

Enige weken na het zonetoernooi in Berg en Dal werd het Hoogovenstoernooi 1961 gespeeld. Toernooidirecteur Piet Veldheer werd geconfronteerd met een late afzegging van de zieke Zweed Stahlberg. Hij wilde per se Uhlmann als vervanger en nam telefonisch contact op met het consulaat te West-Berlijn, dat hem alle medewerking toezegde. En verdomd, ditmaal kreeg Uhlmann wel het gewraakte Temporary Travel Document! Waarom nu wel en luttele weken daarvoor niet? Piet Veldheer was in ieder geval een tevreden mens: *"Het onmogelijke is mogelijk geworden"*, zo verklaarde hij.

Het debacle van Berg en Dal 1960 was een aantasting van de goede naam van het Nederlandse schaak, en de KNSB begon zich grote zorgen te maken. In 1961 stonden er met de organisatie van het jeugdwereldkampioenschap te Den Haag, de schaakolympiade voor dames te Emmen en het interzonale toernooi te Amsterdam drie grote evenementen op het programma, en men werd knettergek van het wispelturige visumbeleid van Buitenlandse Zaken. Uiteindelijk ging het jeugdwereldkampioenschap wel degelijk door, met deelname van onder andere de Oost-Duitser Uwe Küttner, die dus 'gewoon' een visum kreeg, maar de damesolympiade moest worden afgelast. Buitenlandse Zaken had toegezegd dat er visa zouden worden verstrekt aan deelnemers uit de Oost-bloklanden, maar kon die belofte niet waarmaken. Alle betrokken landen werden telegrafisch in kennis gesteld van het besluit tot afgelasting, maar het Amerikaanse en het Hongaarse team waren nota bene al onderweg!

Als klap op de vuurpijl ontving de KNSB op 17 december 1961 een bericht van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, waarin werd vermeld dat met betrekking tot het interzonale toernooi te Amsterdam, dat op 27 januari 1962 van start zou gaan, niet kon worden gegarandeerd dat aan Uhlmann een Temporary Travel Document zou worden verstrekt, waarna voor de KNSB de maat vol was en van organisatie van het toernooi werd afgezien.

De schaker Eduard Douwes Dekker

– door Dirk Goes –

Het zal u, waarde lezer, waarschijnlijk zijn ontgaan, maar op 2 maart jl. was het precies 200 jaar geleden dat Eduard Douwes Dekker werd geboren, één van Amsterdams grootste zonen. In 1859 zou hij internationale bekendheid verwerven als schrijver van het beroemde boek ‘Max Havelaar’, een felle aanklacht tegen de onderdrukking en uitbuiting van de inlandse bevolking in voormalig Nederlands-Indië. Dit boek verscheen onder zijn pseudoniem Multatuli, wat zoveel betekent als ‘Ik heb veel leed gedragen’. In 2002 werd ‘Max Havelaar’ door de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde uitgeroepen tot het belangrijkste Nederlandstalige werk aller tijden.

In zijn jeugd bezocht Douwes Dekker de Latijnse school aan het Singel, een van de voorlopers van het Barlaeus Gymnasium. Als kind leerde hij het schaakspel van een klasgenootje, en hij zou zijn hele leven een hartstochtelijk schaker blijven. Met name in de laatste 15 jaar van zijn leven² speelde hij veel, voornamelijk correspondentieschaak. Bordschaak (of, zoals hij het zelf noemde, ‘partyen uit de hand’) beviel hem maar matig, getuige de brief die hij op 6 juli 1873 schreef aan de Amsterdamse schaker A. de Lelie. Uit deze brief citeer ik de volgende regels:

“Ik houd zeer veel van schaken. Zelfs vind ik hierin de eenige uitspanning die ik my veroorloof. Ze komt me nuttig voor, zoowel ter afleiding van verdriet, als om door verandering der soort van inspanning te doen uitrusten van verdrietiger zorg. Doch zie, partyen uit de hand, gelyk ik hier spelen kan zooveel ik wil, behagen my niet. Het komt me voor, dat ze zelden interessant zyn, en grootendeels beheerscht worden door toeval. Wanneer A. byvoorbeeld zes zetten vooruit ziet, doch zich in den zevenden vergist, dan zal B., die ‘t heele plan niet eens had opgemerkt, kunnen winnen omdat hy minder ver zag dan A.”

Douwes Dekker had geen overdreven hoge dunk van zijn eigen speelsterkte, maar dat lijkt te bescheiden. Ergens tussen 1870 en 1875 speelde hij een correspondentiepartij tegen Antonius van der Linde, redacteur van het blad ‘De Schaakwerld’³, die algemeen bekend stond als een sterke schaker. Het werd een boeiend duel, dat Douwes Dekker in zijn voordeel wist te beslissen.

Wit:	Antonius van der Linde
Zwart:	Eduard Douwes Dekker

1. e4 e5; 2. Pc3 Pc6; 3. f4 exf4; 4. d4 Dh4+; 5. Ke2 b6; 6. Pb5 La6; 7. a4 Dh5+; 8. Pf3 Lxb5+; 9. axb5 Dxb5+; 10. Kf2 Db4; 11. c3 Dd6; 12. g3 fxg3+; 13. hxg3 Pf6; 14. Ld3 Pg4+; 15. Kg2 g6; 16. Pg5 h5; 17. Tf1 f6; 18. Db3 Pce5; 19. La6 fxg5; 20. dxe5 Dxe5; 21. Df7+ Kd8; 22. Dxc6 Le7; 23. Th1 c6; 24. Lb7 Db5; 25. Te1 Dd3; 26. La6 b5; 0-1.

Zeker geen slechte partij voor een amateur.

In februari 1887 speelde hij een correspondentiepartij tegen zijn vriend en sponsor Auke Gorter, die als arts werkzaam was in Hamburg en in die periode ziek te bed lag. Douwes Dekker:

“Wel, beste kerel, ik was bly uw hand te zien, en zoo mooi geschreven! Dat belooft veel goeds? Och, ik hoop zoo hartelyk dat ge heelemaal beter wordt. Gods vinger is duidelyk in dit alles. Hy sloeg u met die kwaal om u praktisch onderricht te geven in ‘t genezen van anderen. Wat de schaakparty aangaat, ook ik brand van strydlust. M’n allervriendschappelykst plan is u te verpletteren. Om te beginnen 1. e2-e4 e7-e5; 2. Pg1-f3 Pb8-c6. Dat je nu nog niet verpletterd bent, weet ik wel, maar dat komt ‘n beetje later. Zeg, als ge u te pynlyk voelt, laat dan toch alsjeblieft de party wachten.”

Gorter antwoordde met 3. Lf1-c4. Op 18 februari 1887 schreef Douwes Dekker de zet 3. Lf8-c5 op een briefkaart en veertien uur later overleed hij aan de gevolgen van een zware astmatische aanval. In het Multatuli Museum, dat gevestigd is in zijn geboortehuis (Korsjespoortsteeg 20), is de divan te bezichtigen waar hij zijn laatste adem uitblies, en in het Duitse Ingelheim am Rhein, zijn laatste woonplaats, is er nog steeds een schaakclub Multatuli.

² Douwes Dekker woonde destijds in Duitsland met Maria Hamminck-Schepel, zijn tweede vrouw.

³ Lijkt een spelfout, is het echter niet. Van der Linde had volstrekt eigenzinnige gedachten over de juiste spelling van woorden.

De schaakwijk

– door Dirk Goes –

Rondlopend in Utrecht-Noord kan het zomaar gebeuren dat u zich ineens in de Dr. Max Euwe-sstraat bevindt. Nu zijn er wel meer straten in Nederland genoemd naar onze illustere wereldkampioen, maar die in Utrecht is bijzonder omdat de straat deel uitmaakt van een hele wijk aan schaak-gerelateerde straatnamen, zoals daar zijn de Schaakstraat, het Grootmeesterplein, de Paardensprongstraat, de Pionstraat, de Simultaanstraat, de Rokadestraat en de Stauntonstraat. In deze wijk, die begin jaren '50 werd ontwikkeld in het kader van de naoorlogse wederopbouw, vindt u ook een winkelcentrum genaamd 'Rokade' en apotheek 'de dame'. Dat de dame uit ons schaakspel ten grondslag ligt aan deze naamgeving ligt voor de hand, maar of dat echt waar is durf ik niet met zekerheid te zeggen. Toen ik er was hing er een briefje aan de deur met daarop de mededeling 'Maximaal 1 persoon samen binnen'. Nederlands is een lastige taal

Op het Grootmeesterplein bevindt zich sinds januari 2016 een buitenschaakbord. Leden van de Utrechtse verenigingen Paul Keres en Oud Zuylen (de huidige club van ons ex-lid Piet Kooiman) speelden dat jaar elke laatste zondag van de maand een partij tegen elkaar, een traditie die het ongeveer een jaar heeft volgehouden. Overigens ziet het buitenschaakbord er inmiddels niet zo heel appetijtelijk meer uit nadat een groepje kinderen de velden met krijt te lijf is gegaan.

Een fotografische impressie:

Max Euweplein-schakers: hoelang duurt ‘voorlopig gesloten’ nog?

– door Roelf Jan Duin –

Dit artikel stond eerder in Het Parool van 6 juli 2020

Ze voelen zich een vergeten groep: de Max Euweplein-schakers. Terwijl de coronamaatregelen de afgelopen weken stapsgewijs werden versoepeld voor horecaondernemers en sporters, vallen zij tussen wal en schip.

Maandag voerden de schakers actie: ze willen zo snel mogelijk weer op het bord van zwart-witgeblokte stoeptegels spelen. Al vier maanden blijven de kisten met daarin de reuzestukken gesloten en staat er bij het schaakbord een geel bord van de gemeente: ‘Schaakspel voorlopig gesloten vanwege Covid-19’. Maar hoelang is ‘voorlopig’, vragen de pleinschakers zich af.

“Dit is onze ontmoetingsplaats,” zegt Jürgen Vijfschaft, die al 23 jaar op het Max Euweplein komt voor een potje en een babbeltje. Hij is de initiatiefnemer van de actie, waar een handjevol schakers en evenveel journalisten op af zijn gekomen. “Elke ochtend kwam iemand van sociale werkvoorziening Pantar de kist met stukken opendoen en ’s avonds werden de stukken weer opgeborgen. Toen het virus in maart uitbrak kon dat uiteraard niet meer, maar waarom mogen wij nu niet schaken? Het is in de openlucht en met zo’n groot bord kun je prima 1,5 meter afstand te houden.”

Maar volgens een woordvoester van stadsdeel Centrum zijn juist de handhaving van de 1,5 meter en de ‘hygiëne-richtlijnen’ de redenen waarom er niet geschaakt kan worden.

Volgens Michiel van Eyck heeft de gemeente te weinig oog voor de sociale functie van het bord. “Iedereen komt hier samen, jong en oud, arm en rijk, Amsterdammer en toerist. Het is een soort openluchtkroeg. Het leuke is dat iedereen mee kan kijken met de partij en dus ook commentaar mag geven. Het niveau is erg verschillend, sommige bakken er niks van, maar we hebben ook weleens een Russisch meisje van 11 gehad die iedereen van het bord af veegde.”

Het steekt Vijfschaft dat de terrassen op het Max Euweplein weer open mogen, en buitensport onder voorwaarden weer is toegestaan, maar er nog steeds niet geschaakt kan worden. Voordat hij de media benaderde heeft hij aangeklopt bij de gemeente, de ondernemersvereniging van het Max Euweplein en de eigenaar van het naastgelegen restaurant Wagamama, maar niemand kon hem helpen om de kist met schaakstukken geopend te krijgen. En zelf 32 stukken meenemen is ook niet eenvoudig: een loper of pion zijn al snel een halve meter hoog.

Het stadsdeel gaat ermee aan de slag, belooft de woordvoester: een gebiedsmanager gaat nog deze week met de schakers in gesprek over hoe er op een verantwoorde manier gespeeld kan worden zodra de richtlijnen van het RIVM dat toelaten. Het mediaoffensief van de pleinschakers lijkt gewerkt te hebben.

In zijn laatste toernooi (Stockholm 1948) moest de toen 83-jarige Mieses tegen de 84-jarige Arnold van Foreest. Mieses won en merkte op: “De jeugd heeft gezegevierd!”

De onsterfelijke partij van Evgeni Vasiukov

– door Dirk Goes –

De Russische schaker Evgeni Vasiukov is in Nederland niet zo bekend. In vrijwel elk land zou hij een nationale topper zijn geweest, maar in Rusland was hij 'slechts' een van de vele grootmeesters. Niet goed genoeg om mee te doen met het Russisch kampioenschap, en ook heeft hij nooit meegespeeld op een Olympiade, maar hij schreef wel zesmaal het kampioenschap van Moskou op zijn naam. Bepaald geen kleine jongen dus.

Iedere schaker van enige importantie speelt minstens eenmaal in zijn leven een onsterfelijke partij, en voor Vasiukov kwam dat moment in 1960, toen hij Boris Lebedev in een prachtige partij van het bord offerde.

Wit: Evgeni Vasiukov

Zwart: Boris Lebedev

1. e4 e5; 2. Pf3 d6; 3. d4 Pd7; 4. Lc4 h6; 5. dxe5 dxe5

6. Lxf7+! Kxf7; 7. Pxe5+ Kf6; 8. Pc3! Kxe5

9. Dh5+?

Een klein smetje. 9. Dd5+ Kf6; 10. Df5+ Ke7; 11. Pd5+ Kd6; 12. Lf4+ is nog sterker.

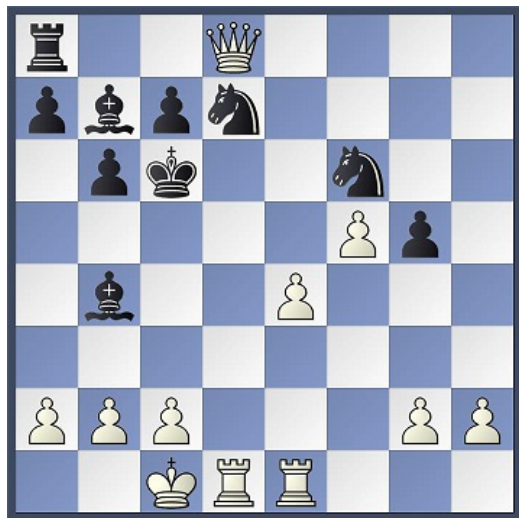
9. g5

10. Lxg5! hxg5

10. Dxc5; 11. f4+ wint de dame, bijvoorbeeld 11. Kxf4; 12. 0-0+.

11. f4+ Ke6; 12. f5+ Ke7; 13. Pd5+ Kd6; 14. Dxh8 Pgf6; 15. 0-0-0 Kc6; 16. The1 b6; 17. Pb4+ Lxb4; 18. Dxd8 Lb7

Daar had zwart zijn hoop op gevestigd. De witte dame lijkt gevangen. Echter:

19. Txd7! Pxd7; 20. Dxc5 Lxe1; 21. De3 Lh4; 22. Dh6+ Lf6; 23. e5 Tf8; 24. exf6 Txf6; 25. Df4 Lc8; 26. g4 Pc5; 27. b4 Pb7; 28. De4+ Kd7; 29. Dd4+ Td6; 30. Dg7+ Kc6; 31. f6 Pd8; 32. f7 Pxf7; 33. Dxf7 Le6; 34. De8+ Kd5; 35. Da8+ Ke5; 36. Dxa7 Tc6; 37. Da4 Tc4; 38. Db5+ Kf4; 39. g5 c6; 40. Dxb6; 1-0.

Evgeni Vasiukov overleed op 10 mei 2018 op 85-jarige leeftijd.

Toen was geluk heel gewoon

– door Dirk Goes –

Veel van mijn schaarse vrije tijd besteed ik aan het op Youtube zien en herzien van de comedyserie ‘Toen was geluk heel gewoon’, die van 1994 tot en met 2009 werd uitgezonden door de KRO. De serie speelt in het Rotterdam van de jaren '60. Hoofdpersonen zijn Jaap Kooiman (gespeeld door Gerard Cox), zijn vrouw Nel (Joke Bruijs) en Jaaps beste vriend Simon (Sjoerd Pleijssier). Ik ben zelf opgegroeid in de jaren '60, en het interieur van huize Kooiman brengt dierbare herinneringen aan mijn jeugd naar boven. Een radio uit die tijd, een TV uit die tijd (zwart-wit, uiteraard), een tafelkleed uit die tijd, prachtig. Pure nostalgie naar vroeger, toen alles beter was, en geluk heel gewoon was. En voordat iemand die dit leest mij wil laten opnemen in een inrichting: ik weet zelf ook wel dat dat beeld zwaar geromantiseerd is, maar nostalgie laat zich nu eenmaal niet door feiten in de weg staan.

Eén van de in totaal 227 afleveringen heeft schaken als onderwerp. Jaap is als buschauffeur in dienst van de RET (het gemeentelijk vervoerbedrijf in Rotterdam), en schept tegen zijn baas op dat hij een kei is in schaken. In werkelijkheid kan hij er geen hout van, wat leidt tot komische verwikkelingen. De aflevering is hier te zien:

https://www.youtube.com/watch?v=g_4L0hNrJrY

Warm aanbevelen!

Even puzzelen (2)

– door Dirk Goes –

De oplossing van het pictogram op bladzijde 8 luidt: FRANS SCHOFFELMEER!

“Hebben jullie het over mij?”

Individueel slachtoffer van collectieve bewustzijns- vernaauwing, zonder uitzicht op spoedig herstel

– door Herbert Tulleken –

Het zijn bizarre en uiterst verwarrende tijden waarin wij leven, dankzij het coronavirus dat onze samenleving heeft verlamd en waartoe menige overlever zich met latente doodsangst verhoudt (en dan heb ik het nog niet eens over de hypochonders onder ons).

Waar het virus ook ‘uitgevonden’ is, of het is overgesprongen van een vleermuis naar de mens, of simpelweg gemuteerd is uit verwante humane virussen zoals SARS, of engineered in een Chinees lab en dan al of niet ont-snapt is, bijvoorbeeld door toedoen van de CIA: *God/Trump/Xi only knows*.

Zoals thans ook verschillende wetenschappelijk geschoolde lieden in heuse *peer-reviewed* publicaties melden, ontstaat Covid-19 gewoon in ons eigen lichaam, dankzij de 5G-golven die de antenne-achtige DNA-streng zowel als een ontvanger én bron voor zwakke, maar zeer hoogfrequente elektromagnetische straling gebruiken en aldus het virus in de cel kunnen synthetiseren (jawel, u leest het goed), zie bijvoorbeeld:

<https://www.biolifesas.org/biolife/wp-content/uploads/2020/07/FIORANELLI.pdf?fbclid=IwAR3n-rt4UiaZzlGFCSCnOfUkgtoVoVn2O8rZBQlcm1m7f2C1OcmY9Fr7GNQ>

Een indrukwekkende alchemistische cocktail van science fiction, fysica, dermatologie en neurofysiologie, chapeau voor al deze creativiteit!

Waar kun je in deze hysterische tijden van over elkaar buitende samenzweringstheorieën dan nog op vertrouwen? Niet op weldoener Bill Gates, noch op RIVM-boegbeeld Jaap van Dissel of zijn volgzame roepstoeter Mark Rutte, of andere al dan niet democratisch gekozen regeringsleiders. Zij vertegenwoordigen immers de Illuminati en/of de alien-manlike Salamanders die de doelstellingen van de Deep State willen realiseren, te weten halvering en onderwerping van de wereldbevolking, zie bijvoorbeeld het zaterdagkatern van de Volkskrant van 4 juli 2020.

Maar waar we wél op kunnen vertrouwen is René Pijlman, die ons elke week middels een virtueel SVAW-toernooi voor onomkeerbare vervreemding en vereenzaming behoedt (disclaimer: dit toernooi wordt maar mondjesmaat bezocht, dus ik houd mijn hart vast voor de geestelijke gezondheid van de rest van de club; de voorzitter dient met spoed een Zoom-meeting te organiseren).

Ook kunt u vertrouwen op ouderwets gezond verstand. Een stoel staat stabiel indien deze op (ten minste) drie poten rust. Dus een samenleving die gelooft in gezondheid, gezondheid én gezondheid valt onherroepelijk om. Het vinden van de juiste balans tussen gezondheid, sociaal contact en economische bedrijvigheid, dat is de echte *risk-management exercise* die Rutte c.s. moeten oplossen (Zweden heeft dat m.i. veel beter gedaan, ofschoon daar ook dingen fout zijn gegaan). Een psychiater in mijn appartementencomplex zei tegen mij dat mensen vergeten zijn dat het ‘gewone leven’ middels reizen, criminaliteit, slechte leefstijl, etc., meer risico’s met zich meebrengt, die we echter als *fact of life* hebben geaccepteerd.

Ik houd echter mijn hart vast, gelet op de uiterst voorzichtige, door-een-rietje-kijkende beleidsreacties op een virus dat in transmissie griepachtig is. Zoals thans blijkt, is corona tweemaal zo dodelijk dan een ernstige naoorlogse griep en redden we vooral (*dixit* Jort Kelder) mensen ouder dan tachtig jaar, die te zwaar zijn en/of veel hebben gerookt. De psychologische en economische schade, veroorzaakt door de mondiale lock-down en daaruit voortvloeiende lethargie, depressie en collectieve bewustzijnsvernaauwing, zal in de komende jaren vermoedelijk veel groter zijn. Zit er dan toch een samenzwering achter, of is het gewoon incompetentie?

Ik besluit met een positieve noot voor schakers. De genetische code van Covid-19 bestaat, zoals u ongetwijfeld weet, uit 29.903 nucleotiden (RNA-letters). Daarom heen liggen eiwitten, die onder meer de karakteristieke kroonvormige mantel vormen, die met een elektronenmicroscop zichtbaar wordt.

Covid-19 is een levenloos doosje waarop staat 'kopieer mijn code!'. Als een geïnfecteerde cel dat vervolgens doet, is de beer los en wordt de cel uiteindelijk opgegeten, waarna vele virusdeeltjes emitteren. Nu wil het geval dat er een medicijn is gevonden, dat de structuur van het coronavirus zodanig innerlijk verdeelt dat er een 'witte' en een 'zwarte' helft ontstaat, die met elkaar op de vuist gaan.

In onderstaande schaakstelling is dat gesymboliseerd. Let op de kransvormige patronen rond de mantel en de RNA-kern, die bestaat uit tweemaal koning en dame.

De beste beantwoording van beide volgende vragen, is samen goed voor een fles wijn. Inzendingen uiterlijk in te leveren op de clubavond van 6 augustus 2020):

- Kan deze stelling worden bereikt vanuit de beginstelling, en zo ja hoe?
- Wat is de snelste winstvariant voor wit?

De hele schaakwereld gebruikt klokken uit Enschede

– door Ciska Schippers –

Dit artikel stond eerder in De Volkskrant van 7 juni 2020

Wie een schaakklok moet hebben, komt vroeger of later bij Digital Game Technology terecht. Het bedrijf uit Enschede zit in een voordelige positie. Het heeft van de mondiale schaakbond als enige het keurmerk 'officieel'. Als directeur Hans Pees al pratend door het kantoor van Digital Game Technology (DGT) loopt, zet hij gedachtenloos alle schaakstukken recht. Zo, de paarden staan weer met de gezichten naar elkaar. Trots laat de directeur de schaakklokken, elektronische borden en schaakcomputers zien die zijn engineers normaal in het Enschedese kantoor bedenken en ontwerpen – dit bezoek vond plaats voordat de medewerkers van DGT vanwege de coronacrisis gingen thuiswerken.

Het pronkstuk is momenteel de zilvergrijze DGT Centaur. De schaakcomputer past zich aan het niveau van de speler aan, legt Pees enthousiast uit. Als de Centaur heeft bepaald wat de volgende zet van de computer is, licht een veld op. 'Deze schaakcomputer is ook te koop in de museumwinkel van het MoMA⁴ in New York', vertelt Pees trots.

Digital Game Technology is een grote naam in de schaakwereld: twee van de hier ontworpen schaakklokken mogen van de wereldschaakbond Fide als enige de titel 'officiële' Fide-schaakklok voeren. "Concurrenten volgen ons op de voet", vertelt de directeur. "Als iemand in het schaakwereldje denkt dat we binnenkort een nieuw product lanceren, staat dat zo op allerlei blogs." China, India, de VS en de Verenigde Arabische Emiraten: de directeur vliegt de hele wereld over om schaakevenementen en zakenrelaties te bezoeken.

De coronacrisis raakt ook de schaakwereld, vertelt Pees deze week telefonisch. "De schaakclubs zijn dicht en toernooien zijn overal ter wereld geannuleerd. Dus we zien een omzetsdaling. Mensen schaken alleen nog thuis, daar zijn onze meeste producten minder nodig." Daarom zet DGT nu volop in op producten voor thuisgebruik, zoals schaakcomputer Centaur.

Pees vreest niet voor zijn onderneming. "Ik ben een rasoptimist en we houden het voorlopig goed vol." Ondertussen worden onlinetoernooien georganiseerd, maar valsspelen blijkt een groot probleem: schakers laten de computer de beste zet bedenken. "Niet bij de wereldtop, daar is reputatie te belangrijk. Maar op een ander toernooi werden laatst vijf spelers uit de top zes gediskwalificeerd." Daarom verwacht Pees dat het gewone schaken zal terugkeren. "We zijn hoopvol: mensen mogen weer uit eten, ook met anderen buiten je eigen huishouden. Met z'n tweeën een paar uur tegenover elkaar zitten: dat is precies wat schaken ook is."

Hans Pees werkt elf jaar bij DGT, de laatste vijf als eigenaar. Hij nam het bedrijf over van de twee oprichters. "In de jaren tachtig maakte een van hen in een schuurtje een digitale klok voor het spel Go", vertelt Pees. 'Daar is vervolgens vijf jaar niets mee gedaan. Toen zagen ze vanuit de schaakwereld de toenemende vraag naar een digitale klok.' In 1993 kregen de ondernemers de opdracht om de officiële digitale klok voor de wereldschaakbond FIDE te maken. Op alle officiële schaakevenementen staan sindsdien klokken uit Enschede.

Na het succes van de schaakklokken breidde DGT in 1998 uit naar het maken van elektronische schaakborden. "Het ziet er gewoon uit als een houten schaakbord, zoals je gewend bent", legt Pees uit. 'Maar het is verbonden met een computer, dus elke zet wordt geregistreerd. Daardoor zijn schaakwedstrijden online live te volgen. Dat werd een groot succes: fans over de hele wereld volgen de toernooien graag. Zo werd DGT de voorloper op het gebied van schaakklokken en elektronische borden. "En dat willen we ook blijven." Afgelopen jaren voegden ze aan de bestaande collectie de schaakcomputer toe.

Per toeval kwam Pees in 2009 bij het bedrijf terecht. "Ik ging klokken kopen voor mijn schaakclub en toen heb ik het hele bedrijf maar gekocht", grapt Pees. 'Ik had even geen werk en mijn schaakclub had nieuwe klokken nodig, dus ik ging ze ophalen. Ik vond het een leuk bedrijf, dus heb ik ter plekke gevraagd of ze niet nog iemand nodig hadden.' Zes jaar later nam Pees DGT over.

Op de begane grond pakt een medewerker dozen in, die vervolgens via distributeurs en retailers bij klanten terechtkomen. "We hebben over alle stappen controle, van design tot verzenden", vertelt Pees al lopend door het pand. Op de eerste verdieping staan de producten opgesteld. Pees wijst naar een rij elektronische borden, met aan de zijkant subtiel het DGT-logo. "De merknaam staat niet op het speelveld, uit respect voor de schakers en de sport", legt Pees uit.

Even verderop zijn drie engineers in hun computer verzonken, met schaakborden en schaakklokken voor zich waar de elektrische draden uit steken. Eentje is het nieuwste product van DGT aan het afstellen: een schaakklok voor blinden en slechthorenden. Op de knoppen staat braille, de schaker hoort via een oortje hoeveel tijd ze nog hebben. De klok werd dit jaar gebruikt op het NK schaken voor visueel gehandicapten, maar het volume mocht nog wat hoger. "Schaken is al een niche, dus we produceren hier niet heel veel van", vertelt Pees. "Maar ook al maken we hier geen winst op, we doen het graag. Er wordt in de schaakwereld reikhalzend naar uitgekeken."

⁴ Museum of Modern Art.

Met de populariteit van schaken zit het wel goed, verzekert Pees. "Sommige mensen denken misschien dat het voor nerds is, maar dat is niet zo", lacht de directeur. "Chess is cool. In veel landen zijn ze er nu achter dat schaken goed is voor de jeugd, daar moedigen overheden het aan op scholen. Maar ook voor ouderen is het goed, als hersengymnastiek. Het is ook gewoon heel leuk om te doen." Ook via apps wordt steeds meer geschaakt, maar Pees vreest niet voor de online concurrentie. "Over the board-contact met iemand is toch wel het leukste aan schaken." Daarnaast is dit een goede manier om met de sport in aanraking te komen, denkt hij. "Ik wil dat iedereen gaat schaken. Als ze het online leren kennen, gaan ze misschien naar een schaakclub en die hebben weer een klok nodig."

De fanatieke schaker weet het kantoor van DGT in elk geval te vinden. "Schakers die in Nederland zijn voor een toernooi, komen soms naar Enschede om hier een kijkje nemen", vertelt Pees. "Het lijkt serieus wel een soort bedevaartstocht. DGT is in de hele wereld bekend." Pees lacht. "Ze weten ook niet dat hier maar 18 mensen werken, ze denken dat het een grote multinational is. Dat beeld vinden we niet zo erg."

